

Danica Majnarić
rođena je 17. lipnja
1949. u Požeškoj
Koprivnici kod
Pleternice. Piše
pjesme, aforizme,
epigrame i bečarce.
Objavila je knjige
aforizama *Muka
naša svagdašnja*
(2018.) i *Žito u
kukolju* (2022.)
Zastupljena je u
mnogim zbornicima
i antologijama.
Živi i stvara u
Zagrebu.

KOPRIVNICA U SRCU

Danica Majnarić

Danica Majnarić

**Koprivnica
u srcu**

mh
maticahrvatska

Danica Majnarić

Koprivnica u srcu

Nakladnik
Ogranak Matice hrvatske u Požegi
Antuna Kanižlića 3, 34 000 Požega

Za nakladnika
Anita Katić

Lektura
Miroslav Vukmanić

Naslovnica
Google Earth i Unsplash.com

Danica Majnarić

Koprivnica u srcu

Priredio
Miroslav Vukmanić

mh
maticahrvatska

Požega, 2024.

Koprivnica u srcu

*Svaki dio ove knjige može se navoditi
i prenositi uz navođenje imena autorice.*

Copyright © Danica Majnarić
danica.majnarić@googlemail.com

CIP zapis jedostupan u računalnome katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
pod brojem

www.nsk.hr

ISBN 978-953-6371-.....

Koprivnica se smjestila u uskoj uvali koju čine potoci Čapljak i Potočina. Selo se nalazi podalje od ceste Pleternica—Nova Kapela, uvučeno između dvije šumovite kose Požeške gore.

Koprivnica se prvi put spominje 1380. godine i zapisana je kao Kaproncza, zatim 1403. kao Kwproncha. Njezini gospodari bili su plemići Koprivnički. U doba Turaka gospodari su bili Čeri-paša i Ali-beg Tuščević iz Požege.

Nekada je na brijegu kod Koprivnice postojala drvena utvrda na brdu zvanom Kula, a vjerojatno i na brdu nazvanom Gračina. Prema svjedočenju očevidaca, na mjestu današnje škole nalazilo se tursko groblje, jer su pri kopanju temelja pronađene turske kovanice, metalni predmeti i dva turska nadgrobna spomenika — *nišana*.

Prema popisu iz 1773. godine, u selu su živjele obitelji: Dragić, Tucaković, Gvozdanović, Ković, Babić, (H)arambašić, Lazić, Samar-

džić, Cvetković, Konačija, Matić, Lužanac, Mikulić, Karso, Ruačić, Vidović i Tomić.

Do 1821. godine doselile su se obitelji: Jelinić, Kovačević, Stanković, Filipović, Ostojić, Krstić, Kumbić, Krešić, Vujičić, Hrđegović, Klepić, Kovač, Petrović. Poslije njih doselile su obitelji: Milašinović, Knežević, Jovanović, Savić, Vrklein, Miletić, Cvitić i Marijančević.

Opadanje broja starosjedilaca bilo je dosta veliko, te su se do danas od navedenih prezimena održala samo Tucaković, (H)arambašić, Dragić, Gvozden(ović), Lazić, Vidović, Kovačević, Stanković, Jelinić, Krešić, Vujičić, Petrović, Milašinović, Milosavljević (koje su zvali još Tasić i Bojčić), Jovanović, Vrklein i Marijančević.

Na napuštene posjede nestalih obitelji doselili su u velikom broju Ličani, Gorani i Kranjci.

Krajem devetnaestog i početkom dvadesetog stoljeća doseljavaju obitelji: Majnarić (1880.), Bajt, Benčić, Renka, Šop, Dokozić, Pintar, Vrbanić, Antunović, Abramović, Vukmirović, Drašković, Mitrović, Šporčić, Crnković, Novinc, Gnjezda, Erjavac, Sigurnjak, Pavičić, Adžić, Kovač, Lovrić, Mance, Kovaček, Maetić, Strbačko, Biondić, Kružić, Buzić, Kos, Vidmar, Staklarić, Ožbolt, Vizijak, Šifner, Kosovac, Jakopec, Knapić, Palijan, Mikliš, Murgić, Žalac, Martinić, Ljubić, Hrenek, Ivošević, Bistronić, Što-

kić. Nakon 1945. godine doseljavaju obitelji Hajdarević, Golik, Marincel, Sabljak, Maras, Došen, a kasnije Vukelić, Klobučar, Aleksić, Razumović, Gučić, Aladrović, Petković, Kšenek, Valešić, Ginder, Mjertan, Lulić, Curić, Potnar, Ligenza, Puljić.

A šezdesetih godina doseljavaju obitelji Širanović, Brezovac, Rukavina, Despić, Surudžija, Čupić, Božić, Beljo, Škalec, Filipović, Bašura, Janjić, Putrić, Kukić, Božić.

Škola u Koprivnici počela je s radom 1931. godine, a do tog vremena su učenici polazili školu u Sulkovcima; a prije 1896. godine išla su čak u Pleternicu. Polazak školaraca je bio vrlo slab, zbog velike udaljenosti, te je tada u selu bilo mnogo nepismenih. Prva učiteljica bila je Greta Teiz-Vrgoč, a njezin suprug, prof. Antun Vrgoč, bio je profesor i prvi dekan Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta u Zagrebu.

Kretanje broja stanovnika

Koprivnica je 1769. godine imala 225 stanovnika, a onda je 1850. godine pala na 188 stanovnika; 1931. godine bilo je 234 stanovnika, a od tada je porast vrlo velik te je 1961. godine selo brojilo 539 stanovnika.

Prema podacima s Wikipedije, 2021. godine u Koprivnici je bilo 199 stanovnika.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, 1857. godine u selu je živjelo 202 stanovnika, 1869. godine 233 stanovnika, 1880. godine 191 stanovnik, 1890. godine 233 stanovnika, 1900. godine 458 stanovnika, 1921. godine 482 stanovnika, 1931. godine 374 stanovnika, 1948. godine 503 stanovnika, 1953. godine 546 stanovnika, 1961. godine 496 stanovnika, 1971. godine 506 stanovnika, 1981. godine 452 stanovnika, 1991. godine 342 stanovnika, 2001. godine 328 stanovnika, 2011. godine 246 stanovnika.

Kapelica Svih svetih u Koprivnici

Kapelica Svih svetih sagrađena je od drveta, 1758. godine. Spominje se u kanonskoj vizitaciji 175/8, o kojoj piše katolički svećenik, povjesničar i arhivist dr. Josip Buturac u knjizi *Crkveno-kulturna povijest Požege i okolice 1227.—1977*. Na njezinom mjestu sagrađena je nova, od čvrstog građevnog materijala, i posvećena 8. svibnja 1893. godine, a obnovljena je 13. svibnja 2019. godine.

Godine 1975. izgrađena je željeznička postaja Bučje—Koprivnica, a iza nje uređeno je nogometno igralište. Do tog se doba na vlak išlo u postaju Sulkovci.

U trokutu između dvije ceste i glavne ceste Pleternica—Nova Kapela nalazio se prostor s

gospodarskim zgradama kojima su upravljali Ugari, a zvali su ga Majur. Svrha postojanja Majura bila je obučavanje domaćeg stanovništva i unapređivanje poljodjelstva.

Požeška Koprivnica u 1900. i 1991. godini postoji pod imenom Koprivnica. Od 1910. do 1981. postoji pod imenom Koprivnica Požeška. Do 1981. godine postoje podaci za naselje Poloje, koje je 1991. godine izdvajanjem dijela područja iz naselja Požeška Koprivnica postalo samostalno naselje.

U mjestu je razvijena drvna industrija (proizvodnja parketa), peradarstvo te vinogradarstvo.

Poznati vinograd Klikun dobio je ime još za vrijeme Napoleona, po poznatoj francuskoj enologinji Madame Cliqote (Kliko), najboljoj u ondašnjoj proizvodnji šampanjca. Koristila je bačve od slavenskog hrasta s tog područja i iz cijele Europe dobavljala sadnice najboljih sorti vinove loze. Vino klikun pilo se na kraljevskim dvorovima.

Dobrovoljno vatrogasno društvo osnovano je 1953. godine. Danas je sve osuvremenjeno, pa vatrogasni dom ima novu kuhinju, prostorije za vatrogasnu opremu, kao i prostor za parkiranje vatrogasnog vozila.

Izvori

Dr. Dragutin Pavličević, *Na vratima požeške doline*, Matica hrvatska, Pododbor Slavenska Požega, Slavenska Požega, 1961.

Dr. Josip Buturac, *Crkveno-kulturna povijest Požege i okolice 1227.—1977.*, Hrvatsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, 1977.

Msgr Ljudevit Petrak, *Pleternica vjekovima*, Hrvatsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, 1979.

Wikipedija i iskazi očevidaca.

ANEGDOTE IZ POŽEŠKE KOPRIVNICE I ŠIRE

Cigara

Baj-Ivo, sin moje tete Mandice i moj nastavnik hrvatskog jezika i povijesti, imao je poseban smisao za humor.

Njegovo prvo prijevozno sredstvo bilo je bicikl. Od njega se nije odvajao.

I tako je on jednog sunčanog dana putovao svojim biciklom iz Vrčin Dola u Pleternicu. U džepiću na košulji imao je kutiju cigareta.

Čim je skrenuo u Kadanovce, jedan baja ga je upitao: “Je l’ imaš cigaru?”

Moj mu je baja, mrtav ’ladan, odgovorio: “Imam!” — i produžio dalje.

Taj je baja ostao zabezeknut gledajući za njim.

Motor-bicikl

Kad ga je prošlo razdoblje bicikliranja, moj si je baja kupio golemi motor-bicikl. Jednom je izlazio iz smjera Vrčin Dola u Kadanovce, i u tom ga je trenutku udario motorist iz suprotnog smjera.

Baja je ostao priseban na cesti, a taj je, zajedno sa svojom pojačom ženom, frknuo u trnjav jarak kraj ceste. Razbijeno mu prednje svjetlo i još ponešto, a motor je bio isti kao bajin. Razmišljao je baja što bi sad trebao učiniti. Da zove policiju?

Ma nema on vremena ni volje još i za to! I dok su se onaj i njegova žena koprcali po trnju, poskidao je moj baja s njegovog motora sve dijelove koje mu je taj oštetio, uključio motor i otišao.

Pečenjaci

Moja nećakinja Jasna najviše je voljela provoditi praznike kod dida Mate u Vrčin Dolu, gdje je s ostalom djecom rado čuvala djedove krave.

Jedanput su djeca poželjela jesti pečenjake, mlade pečene kukuruze, pa su zadužila Jasnu da čuva stražu dok oni krađu kukuruze.

Jasna je čuvala stražu, kad evo ti djeda koji ju je upitao: “Šta ti tu stojiš, na pol puta?”

Ona je na to odgovorila: “Pazim da ne naiđe gazda, dok ovi krađu kukuruze!”

Djed je sav u čudu povikao: “Pa to su naši kukuruzi!”

Špolja

Kolegica Špolja je putovala čak od Nove Gradiške u školu u Požegu. Bila je za glavu viša od mene, a mršava — sama kost i koža. Uvijek je željela pratiti modne trendove, a mogućnosti joj to nisu dopuštale.

I tako smo se mi jedne školske godine, nakon zimskih praznika, ponovo okupili u razredu, i razrednik Dido je načinio prozivku. Prozvao je on moju Špolju, a njezina kosa žuta kao limun, obojena *farbom* za pod. Na nogama su joj bile, tek ušle u modu, žute *brizele* — gumene čizme u boji.

Pita nju Dido: “Otkle s’ ti stigla? Je l’ kod vas sunce jače prži, kad si tako požutjela?”

Ona je stisnula zube i samo šutjela, a mi smo umirali od smijeha.

Brizele

Još nije gotovo s brizelama. Kako smo se preobuvali na ulazu u školu, i ostavljali obuću i kapute u policama i na vješalicama ispred razreda, kolega Cigo je došao u napast da isproba Špoljine brizele.

Navukao ih je nekako, ali izuti ih nikako nije mogao, jer je imao deblje listove od Špoljinih. Zvono se već oglasilo, i cijeli razred se

zaposlio oko Ciginog izuvanja. Jedva jedvice smo ga izuli!

Operne arije (Godinjak)

Kupio Špoljin brat Joza u kuću radioaparata. Otac, čika Vid, ga nije znao ni upaliti ni ugasiti. A najviše je volio slušati sevdalinke, i to Nadu Mamulu.

I tako su jednom krenule sevdalinke, a Joza je pojačao radio na najjače, znajući da će nakon toga biti operne arije — i pobjegao u selo.

Špolja je baš došla iz škole, a kad ono kuća se sva trese od visokog C.

Čika Vid je baš jeo grah i sav nesretan psovao: “Ja ć’ ga sikirom razbit!”

Lukovo (Godinjak)

Mi zaljubljenici u matematiku polagali smo maturu u jesenskom roku. Ja sam se nekako provukla, a moja Špolja i jedna Mira ljosnuše na zimski rok.

Vozi se Špolja kući i smišlja što će slagati ćaći da je ne satire.

I tako je ona njemu rekla kako su oni u Požegi prestrogi i da su svi pali.

Došli smo Veljo i ja na Lukovo k Špolji u goste. Hrastova trpeza dugačka preko cijele so-

be i krcata gostima, a posebice gošćama u širokim graničarskim suknjama.

Špoljin otac Vid, visok dva metra, sjedio je na čelu stola, pa ustao držati zdravicu. Nas troje se stisnuli na drugom kraju dugačke trpeze.

Vid je započeo: “Dragi gosti, je l’ vidite ono troje što na ćošku side?”

Svi su izvukli vratove prema nama, a on je nastavio: “To su propalice, propali su u školi!”

Ispod stola me Špolja nagazila, da ne bih slučajno što pisnula. I tako nam je prisjela gozba na Svetoga Luku.

Domaća zadaća (Pakračka Poljana)

Tata Zdravko je pisao Tanjici domaću zadaću. Baka Marija je bila kod njih u gostima. Zdravko je pisao, a Tanjica je tresla stol.

Baka ju je neprestance upozoravala da ne tresu stol.

Tanja joj je objasnila: “Bako, moram! Tata ima lijep rukopis, pa će učiteljica primijetiti da to nisam ja pisala!”

Telefon (Koprivnica)

Ugledala sam osmrtnicu na vatrogasnom domu. Pristupila sam bliže — Arambašić Josip,

84 godine. Odmah sam se sjetila da je to Joza bab-Ankin, i jedne davne anegdote vezane uz njega.

Bio je to vrlo inteligentan čovjek kojeg, na žalost, nije imao tko dalje školovati, jer su on i sestra rano ostali bez roditelja, pa ih je podizala baka. U maloj kući, čelo putu, bile su sestra i baka, a on je bio u *kijeru* iza kuće.

Od tehničkih stvari imao je samo jednu staru pokvarenu vekericu. Bilo je to prije šezdesetih godina prošlog stoljeća, kad u selu nismo imali ni tvrdu cestu, niti struju. Joza se bavio prodajom sadnica za šljive.

Jednom prigodom stajala je intelektualna “elita” nasred Arambašća *avlije* i raspravljala o nečemu. Među njima je neizostavno bio i Joza.

Odjednom je u pô dana, iz čista mira, počeo zvoniti večer u *kijeru*. Joza se ljubazno ispričao dečkima: “Oprostite dečki, zvoni mi telefon!” i brzinom munje odjurio u *kijer*.

Pri povratku je svima objašnjavao da su ga zvali u vezi s otkupom sadnica šljivica. Nismo imali novca, ali smo imali mašte i kreativni smisao za humor!

Dorner (Frkljevci)

Bilo je ljeto, a sunce već visoko. Moja majka je prolazila kroz Frkljevce. Išla je sestri u Vrčin

Dol. Na ćupriji ispred kuće sjedio je Dorner i mlatarao nogama iznad jarka.

Majka ga je pozdravila i upitala: “Bajo, kako je seka?” Naime, njegova žena, rođakinja moje mame.

A on je odgovorio: “Ne znam, ja s nikim u kući ne divanim!”

A zapravo oni nisu *divanili* s njim, jer je vječito bio pijan i nikakve koristi od njega.

Jid’, bajo, da te ne uvati! (Vrčin Dol)

Rođak Mata iz Pleternice došao je na Antunovo u goste u Vrčin Dol. Moja majka je pomagala tet-Mandici oko svega potrebnoga. A baj-Mata je, čim je sjeo za stol, opalio po rakiji.

Vidjela je to moja majka, pa je rekla tet-Mandici: “De mu reci da jede čorbu i ostalo, da ga rakija ne uvati.”

Tetka mu je odmah prišla i rekla: “De, bajo jid’, da te ne uvati!” A on je zagrmio: “Ko mene smije uvatit’; ja sam njih petor’cu slož’jo na pleterničkoj ćupriji!”

Samo tebi

Za vrijeme učiteljske službe u Vetovu, moj suseljanin Luka je prolazio kroz mnoge vesele

trenutke. Većim doseljavanjem ljudi iz Bosne bilo je i podosta školske djece. Luka je bio ljubazan sa svima.

Prvi roditeljski sastanak s novim doseljenicima protekao je veselo. Jedan od očeva obratio se Luki: “Druže učo, ja u ovom selu nikom ne kažem *vi* — samo tebi.”

Logika

Jedna nova kolegica, koja se netom doselila iz Bosne u Zagreb, učila je svojega sina da starijim osobama mora govoriti *vi*.

A on će na to: “Mama, kako ću mu reći *vi*, kad ga ima samo jedan?”

Ti i tebi

Moja najbolja prijateljica doselila se iz Makedonije s cijelom obitelji u Bosnu. Sinovi su već pošli u školu.

Došla ona jedan dan u školu da bi se *informirala*, i primijetila je da mlađi sin ne govori svojoj učiteljici *vi*. Na povratku iz škole ga je ukorila: “Što me sramotiš! Je l’ sam te učila da učiteljici ne smiješ reći *ti*!”

A on se izgovarao: “Nisam joj rekao *ti*, nego *tebi*!”

Simo u košari

Došao rođak Simo s Laza u goste Goji u Bzenicu, na zimsko Ivanje. Tu se oni, po dobrom starom običaju, dobro najeli i napili, i na kraju je gostoljubivi domaćin naumio odvesti Simu kući na Laze.

Budući da je bilo jako hladno, umotao je Simu u tople pokrivače i smjestio u traktorsku košaru. Kad se s mukom dovezao na Laze, spustio je košaru da Simo lakše iziđe, i kako je i sâm bio umoran i pod *gasom*, malo je prikunjao za volanom. Potom je digao košaru i zapalio natrag u Bzenicu, zadovoljan što je ispratio gosta.

Kad je silazio s traktora, bacio je pogled na košaru, kad ono — Simo u košari! Zaboravio je izići.

Krumpiri računalo

Moj otac i njegov pajdaš Iva Krišanov pili su vino kod jedne babe u Bzenici. U uglu te sobe nalazila se jedna drvena kačica. A ta je baba, kako bi si olakšala zbrajanje, kad god je donijela novu birtašku politrnicu, ubacila jedan krumpir u kačicu.

Nakon svega ih je namjeravala prebrojiti i naplatiti im koliko je trebalo. Opazili oni babi-

nu *shemu*, pa su počeli prebrojavati novce u novčanicima.

Kad je baba otišla po novu politru, a oni su udrili trpati krumpire u džepove.

Mrtvozornik

Zavirio je lugar i pokeraška legenda Stipeć u sobu svojega oca, kad ono — stari ne ustaje.

Odmah je pozvao mrtvozornika da vidi što je. I tako su oni, po dobrom starom običaju, sjeli da malo popiju. Nakon nekog vremena Stipeć je podsjetio mrtvozornika na oca. Zašli su u sobu, a stari još uvijek nije ustao.

Mrtvozornik ga je pregledao, ustvrdio da je mrtav, pa je ispunio sve potrebne papire. Pozvali su *komšiluk* da starog okupaju, obriju, obuku i podbrade da mu se ne otvara vilica. Postavili su ga na odar, zapalili svijeću i nastavili dalje piti.

Negdje blizu ponoći pojavio se stari podbočen na dovratok, pa dreknuo: “Da mi je znati ’ko me podbradijo, glavu bih mu rascopao!”

Pečeni kopun

Moja je majka imala baku u Bzenici. Kad god bi išla svojoj majci u Sulkovce, navratila bi da vidi baku u Bzenici, jer je to bilo usput.

Jednom takvom prigodom pekla se rakija u Rejinoj *avliji*. Žager je okretao, a naša kuma Dragica vodila kolo oko kazana.

Primijetila je moju majku pa joj je doviknula: “Marija, kad se budeš vraćala, obvezno navrati. Dotle ćemo mi ispeći kopuna!”

Po povratku je moja majka navratila do pećare, kad ono — svi su pozaspali oko kazana, vatra se ugasila, rakija tekla preko *žbanje*, a pečenom kopunu ni traga ni glasa.

Anđa Rejina

Meni i mojoj sestrični Ani je posebno simpatična bila Anđa iz Bzenice.

Bili su ljetni praznici, i mi smo se dosađivale. Udario je *zvizdan*, a Anđa je kočirala lipicanere i išla s kolima u kamenolom kroz Koprivnicu. Mi smo samo naskočile otpozadi u kola i stigle s Anđom do kamenoloma.

Kad smo stigle, pita ona: “Cure, jeste li gladne?” Mi smo rekle da jesmo.

Anđa je izvadila kruh i slaninu iz neke kese, pa zavrnila suknju i na svom nam golom koljenu sjekla slaninu sjekirom. To nam je bila najslađa slanina.

Ali nakon toga sam postala vegetarijanka.

Nobl pilići

Ovo mi je ispričala moja dobra prijateljica, kći vrsnog gospodina, šumara i poznatog pokaša.

Pričala mi ona: “Došao ti moj stari sav veseo pokasno kući, a stara je otvorila paljbu na njega: ‘Vraže stari, opet si se naloko!’ A on će: ‘Ja pijan?! Nikako! Kad sam ja pijan, i moji pilići hodaju po avliji u *lakovanim* cipelama!’”

Avion

U mojim studentskim danima vozio je vlak koji smo mi nazvali “Slavonija ekspress”, a vozio je trasom Zagreb—Vinkovci.

Ubacili su mu jedan vagon u kojem smo se svi mogli vidjeti, a bio je krcat. Došao je kondukter, a jedan se čiča u golemim gumenim čizmama i plavoj radnoj odori počeo buniti da vlak vozi presporo.

Na to mu je kondukter rekao: “Ako vam je presporo, vozite se avionom!”

Čiča mu je odgovorio: “Da, al’ avion ne staje svađe!”

Kao da bi inače išao. Na to smo se svi nasmejali!

Gužva na ilici

Tramvaj pun kao čep polako je plazio prema Jelačić placu. Išao je, pa je stao, išao, pa stao. U tramvaju je bila gužva.

Jedna baba s povećom košarom na glavi, sve za prodaju na Dolcu, zdvojno je molila vozača da joj otvori vrata kad god bi tramvaj stao. A on joj je svaki put rekao da još nije postaja.

I kad se tramvaj konačno dovukao na trg, vrata se otvorila, baba je uzdišući zavapila: “Ajoj, a di sam već mogla bit!”

Nama studentima je i to bilo jako smiješno.

Mijo ili Mujo

Naš kadrovik u Studentskom centru zvao se Dragec, a kako je tvrdio da je grofovskog podrijetla, zvali smo ga grof od Jaske.

Ispunjavajući papire za novopridošlu kolegicu, negdje iz Bosne, umjesto suprugovog imena Mujo, napisao je Mijo.

Ova je došla po papire i osula paljbu po njemu: “Kako ste mogli napisati Mijo, kad je moj suprug Mujo!”

A on je sav zbunjen rekao: “Nisam mogel zamislit da se živ čovek zove Mujo; mislil sam da je to neka zafrkancija!”

Šarafi pod stolom

Kad su u bivšem Plastika servisu bile velike narudžbe, radilo se i popodne, i zapošljavali su se studenti kao ispomoć.

Dečki su pripremili *demižon* vina za poslijepodne, i tako je krenula druga smjena. Rasporedili su studente na strojeve, pa udarili s kartanjem i cuganjem.

Jedan Marko, koji je malo više potegao, pao je pod stol. Pogon su zaključali iznutra, kad evo ti direktora u nadzor. Kroz vrata nije mogao ući. Podigao se on do prozora i ugledao Marka pod stolom, pa mu je doviknuo: “Markec, kaj ti tu delaš pod stolom?”

A ovaj će: “Ma popadali su mi neki šarafi pod stol, pa ih tražim...”

Baš nikako?

Sreo je čika Jozo, otac moje prijateljice, jednog poznanika nakon dugo vremena, pa ga upitao: “Kako si?”

Taj je odvratio: “Nikako!”

“Ajd’ ti meni reci kako j’ to *nikako*?”

“Pa nikako!”

Čika Jozo je nastavio: “Zasigurno imaš koju paru u džepu?”

Kak’ ne bi’ imao.

“A i to odijelo ti sigurno nije jedino?”

“Imam odijela pun ormar!” odvrati ovaj.

“Pa sigurno imaš i neki krov nad glavom?”

“Kak’ ne bi’ imao, imam katnicu!”

“Pa kako onda možeš reći da si nikako?”

“E, moj pajdo, a koliko tek drugi imaju...”

Ležeći inatdžija

Došli ljudi rano na vašar i popodizali štandove. Među njima i čika Jozo, jer se bavio pletenjem i prodajom pletene robe.

Na mjestu jednog štanda legao pijanac na zemlju i neće da se makne. Čovjek ga moli i kumi, a on neće pa neće, a vrijeme dragocjeno.

Gledao to čika Jozo, pa je reakao onom čovjeku: “De pusti ti mene.”

Došao on do inatdžije, pa se proderao: “Slušaj ti, sad moraš cijeli dan tu ležat, i da se nisi ni pomako!”

Ovaj je istog trena ustao i otišao.

Krojač

K poznatom krojaču u Derventi došao je imućan ali poškrtni čovjek, i donio mu tkaninu za odijelo. Krojač, koji je bio iskusan, rekao mu je da je to nedovoljno tkanine, te da će ispast i odijelo na *knap*, dakle tijesno.

Ali škrtac nije odustajao i nije izlazio iz radionice. Nakon desetak minuta, pitao on bi li mu od toga mogao “izvući” i kapu.

Majstor je rekao da bi. Sjedio škrtac dalje, pa ga upitao bi li mu mogao, nekako “izvući” i prsluk.

Majstor je opet odgovori potvrdno. I ovaj je konačno otišao, vidno zadovoljan.

Kad je nakon nekoliko dana došao po odijelo, bilo je *knap*, a kapa kao za odrasle — samo minijatura, a od ostataka krpica. Isto tako i prsluk. I sve mu je to krojač, kao i za velike, debelo naplatio!

Neustrašivi Kobašanin

U zimsko doba su se na posijelu pričale svakojake zgrade i nezgode. Tako se jedan hvalio da se nikoga ne boji, čak ni samoga vraga kad bi mu se pojavio.

Slušali to fakini ispod prozora, pa su se kad je taj išao kući, ogrnuli u bijele plahte i stali kod križa. Nedaleko je bila kapelica svete Ane.

On je krenuo, a oni za njim. On brže, a i oni ubrzaju.

Počeo se on moliti: “Sveta Ano, Majke Božje majko, Isusova bako, pomoz mi.”

Dečki više nisu mogli izdržati da ne prasnu u smijeh, i prestali su ga pratiti.

Dotrčao on kući, pa svom snagom zalupao na vrata: “Mara, otvaraj, svi vrazi navalili na me!”

Četvrtani

Nijedni Romi nisu bili tako spretni kao derventske Četvrtani, koji nikad nisu pravili cirkuša u svojoj blizini. Tamo su bili mirni i odani.

I tako je čika Jozo zamolio jednog Roma da mu preveze neku gredu. Društvo oko njega ga je počelo nagovarati da *majstoru* naplati što skuplje.

Ali on im je viknuo: “Nemojte vi mene ništa nagovarati, ja bi tom čovjeku prevezo i *džabe*, jer on mene uvijek lijepo pozdravi u gradu!”

Ciganinov ponos

Razgovarao čika Jozo s jednim Romom, a njegov se sinčić od jedno dvije godine gol golcat s dječjom posudicom mota ovamo i onamo. Nitko nije obraćao pozornost na tako malo dijete.

A Ciganin će čika Jozi: “Pogledaj ga, *majstore*, koliki je, a već je pola tone uglja ukro s pruge!”

U dječjoj posudici, grumenčić po grumenčić, ali stalno.

Posuđena hiljadarka

Jednom prigodom sreo čika Jozu jedan Rom u gradu, pa ga upitao: “Majstore, je l’ mi možeš posudit hiljadarku?”

Čika Jozo, ni ne računajući da će mu je ovaj vratiti, izvadio novčanik i dao mu tisućicu.

Prošlo je oko pola godine i sreli se oni. Čika Jozo ga je upitao: “Mujo, ti mi nisi vratio onu hiljadarku?”

Mujo se izmotavao: “Majstore, jesi l’ ti ikad čuo da je Cigan nekom vratio novac?”

Čika Jozo se, kao, začudio: “O, pa zar je to kod vas tako?”

A Cigo je potvrdio: “Da kod nas je tako!”

“Hvala ti, dobro da znam!” odgovorio je čika Jozo. Prošlo je od toga skoro godinu dana. Čika Jozo je prodavao veste u Slavonskom Brodu. Nedaleko od njega je onaj isti Ciganin prodavao neke kuhinjske krpe.

Trljao je Cigo ruke, jer već je gotovo sve prodao, pa je prišao čika Jozinom štandu: “*Majstore*, je l’ bi’ mog’o s tobom do Dervente?”

Čika Jozo mu je odgovorio: “Bi, da si vratio onu hiljadarku, a ’vako ćeš dva i pô kilometra pješice, po ovom *zvizdanu*, do željezničke stanice, pa kupiti kartu, pa još dva i pol kilometra do kuće u Derventi. A da si vratio onu hiljadarku, dovezo bi’ te pravo pred kućna vrata!”

Sad se Cigo začudio, jer je mislio da je *majstor* to zaboravio: “O, pa je l’ to, *majstore*, kod tebe tako?”

Čika Jozo je potvrdio: “Da, kod mene je tako!”

Stakleno more

Godine 1880. su moj šukundjed Mato, zvani Matuljica, njegova žena Anica i njihov sin, moj pradjed Tomica — koji je tada imao petnaest godina — došli su iz Like u Slavoniju.

Sa sobom su dovezli svoju pokretnu imovinu, a najvredniji komad je bio rezbareni zastakljeni ukrasni ormarić. Bio je to brak iz velike ljubavi.

Jednog jutra je did-Mato započeo svoju priču.

“Draga, ja sam noćas sanjal da sam umrl!”

“O, ne daj Bože, lipi moj!”

“... I da san po jednin velkin *škalan* (ljestvama) došal u raj.”

“Ma čula san i ja da su š kale škripucale!” rekla je žena na to.

“A tamo anđeli, sve sami Ličani u crvenkapican (lička kapa s resama), pivadu ko ’iljadu vragof. Kad najednoč, ’odan ti ja po moru od *cakla* (stakla). Prelipo caklo: žuto, belo, plavo, crveno. Kad se ja potepe, pa rrrr u to caklo.

Uto se probudi', kad ja razbil caklo na tvome ormariću!"

"A joj, vrag te sadrl!" — vrisnula bab-Anica sva izvan sebe.

Eto što ti je ljubav! Izmisliti cijelu priču samo da bi ublažio nezgodu koja mu se dogodila, najvjerojatnije u pripitom stanju.

Razgovor ugodni

Preko puta naše kuće nalazi se Vatrogasni dom, a u sklopu njega bila je gostionica. Moj ćaća i Đuro Strbečkov izašli su iz gostionice i pred našom kućom započeli "veleumni" razgovor. Majka je to gledala s prozora.

Kad će moj ćaća Đuri: "Je l' ti poznaš Jozu Strbečkovog? Znaš, on je moj najbolji prijatelj, mi smo se i slikali skupa."

Naime, napili su se u Maksimirskoj u "Dva goluba" i otišli u Vlašku u Foto Sandi da se slikaju; dobili su i kalendar, jer to je bilo uoči Nove godine.

A Đura mu je odgovorio kao iz topa: "Kako ga ne bi' znao, pa mi smo dvi godine radili skupa u Gortanu u Zagrebu."

Oni su rođeni u istoj kući u selu i skupa su odrasli. Kad se moja majka počela smijati na prozoru, starom se upali lampica, pa joj je vi- knuo: "Nemoj to reći Dadi!" (To jest meni...)

Prvom zgodom sam to ispričala čika Jozi, a on je branio svojeg pajdaša: "A šta ćeš, mi smo malo stariji ljudi, pa malo popijemo, i tako dalje."

Požutjelo

Ušla sam u tramvaj. Nisam imala ni pokaza, niti karnet karte. Na kasi je radio student. Pružila sam mu krupniju novčanicu, dobila kartu i punu šaku kovanica.

"Što je to, kolega?" pitala sam ga. "Je l' to poskupjelo?"

On mi je odgovorio: "Nije, kolegice, poskupjelo — nego požutjelo!"

Tepanje Konji

Jedan kolega s posla zvao se Konja. Kolegica iz zajedničkih službi nije baš bila jaka s padežima, a nešto je službeno trebala tog gospodina. Okrenula je broj telefona i visokim glasom zapištala: "Halo, molim druga Konja!"

A Pišta, već naviknut na svakakve manevre sa svojim imenom, spremno je odgovorio: "Ja sam!"

Njoj je postalo malko neugodno, pa je nastavila blaže: "Druže Konjooo..."

Proplakali smo od smijeha!

Narodni heroji

U Kliničkom bolničkom centru Šalata 2 djelatnici su raspravljali iz čijeg je zavičaja koji narodni heroj. Kolegica koja je bila iz blizine Kumrovca rekla je: “Naš je najveći!” Mislila je na Jožu Broza.

A šef nabave, drug Mijo, koji je malko mucao od posljedice neke eksplozije, rekao je: “Pa imali smo i mi u Moslavini narodnog heroja.”

Antonija je priupitala: “Ma kojeg ste vi imali heroja? Nijednoga!”

Mijo je spremno izustio: “A, Jjjoco Udmanić!”

Svi su se uglas nasmijali. Joco Udmanić je bio *drumski* razbojnik, isto kao i Jovo Stanišavljević Čaruga.

Purani

Stric moje prijateljice Antonije bio je stari neženja i boem, vrlo sklon dobroj kapljici.

Jednom zgodom njegovi su se purani počeli tući.

On je dograbio poveći bič, prišao kocu i počeo mlatiti po njima uz psovku: “Vrag mater, kuj vam je, kuj se ne poznate?!”

Rakija protiv prhuti

Bila je gužva na poslu na kraju godine, na Šalati 2. Netko mi je donio politrenu bocu raki-je pomiješanu s ricinusovim uljem, da to utrljavam u kosu protiv prhuti.

Kako je bilo previše posla, zaboravila sam ponijeti bočicu kući. Ostala je kraj noge radnog stola. Sutradan kad sam došla na posao, boca je stajala prazna na polici pokraj registratora.

Tog dana nijedne čistačice nije bilo na poslu...

Sapun ili safun

Bab-Eva je bila maćeha oca moje prijateljice, a živjela je u Slavonskom Kobašu. U tom smo selu mi brale neko voće, a Pero, brat moje prijateljice, popravljao je nešto oko automobila i dobro zaprljao ruke.

Pitao je bab-Evu: “Babo, imaš li sapun, da operem ruke?”

“Nemam.” odgovorila je ona.

Ja sam ga odgurnula i rekla: “Pusti ti mene da je ja upitam.”

Zovnula sam babu pa je upitala: “Bab-Evo, je l’ imaš *safuna*?”

Ona je uskliknula: “Kak’ ja ne b’ imala *safuna*!”

I odmah je donijela veliki trokutasti komad sapuna napravljen s masnom sodom nakon svinjokolje.

Stručnjak za Deutsch

Kad se zaratilo u Bosni, brat moje prijateljice otišao je s obitelji k punici u Austriju. Nedugo zatim zaposlio se kod nekog proizvođača madraca.

Uz Austrijance, bilo je tu još nekih naših ljudi, dugogodišnjih zaposlenika.

Utovarivali su oni tako madrace u kamione, i kad su ispraznili sve s paleta, jedan od naših je dreknuo: “Nichts mehr, Palette schluss!”

A naš braco, stari zafrkant i provokator, dobacio mu je: “O, pa dobro ti to govoriš njemački!”

A taj je samouvjereno odgovorio: “E, moj druškane, kad ti budeš četrdeset godina vam’, govor’t ćeš i ti ’vako!”

Braco se suzdržao da ne prasne, i pomislio: “Ne daj, Bože, da govorim tako!”

Keramičke pločice

Bilo je to u ono doba kad nije bilo pametnih telefona. Jedan čovjek sa Šopota radio je u trgovini prodajući keramičke pločice.

Zazvonio je telefon i kupac se raspitivao kojih sve dimenzija pločica imaju. Držeći slušalicu između uha i ramena, ovaj je počeo pokazivati rukama: “Imamo ovolikih, i ovolikih, i ovolikih...”

Valjda je bio uvjeren da kupac vidi što to on pokazuje.

Sućut

Bio je jedan čovjek podrijetlom iz okoline Benkovca, koji je uvijek u džepu držao žlicu.

Kad god bi netko umro, taj je otišao iskazati sućut obitelji, samo da se dobro najede.

Jednom je tako čuo da je neki susjed umro, i odmah je krenuo izraziti sućut.

Usput je sreo tog istog čovjeka, koji ga je upitao: “A kud si pošao, Mate?”

Iznenaden, ovaj je uzviknuo: “A, kvragu, kad san tebe vidija!”

Glavice kupusa

U Kanadi su moja sestra Lela i njezina rođakinja Slavka bile u redu na blagajni supermarketa. Natrpale su puna kolica glavica kupusa i čekale svoj red.

Dok su se svi iščuđavali i pitali što će im toliki kupus, prišao im je jedan Arapin i na raz-

govijetnom hrvatskom jeziku im rekao: “Sigurno ćete ga kiseliti!”

Taj je čovjek studirao medicinu u Zagrebu i sad je radio u Kanadi. Tako je moja sestra upoznala svojeg obiteljskog liječnika.

Iznenadjenje

Stajale su moja sestra i njezina rođakinja u Kanadi u redu na blagajni jednog supermarketa. Ispred njih je stajao jedan jako naočit Afrikanac.

Slavka se okrenula mojoj sestri Leli pa joj rekla: “Joj, Lela, još nikad nisam vidjela ovako lijepog crnca!”

Uto se ovaj okrenuo, i na tečnom hrvatskom jeziku zahvalio: “Hvala vam, gospođo!”

Sumnjivi letci

Bilo je to onih godina neposredno nakon Drugog svjetskog rata. Došao je neki čovjek iz Beograda u goste domaćinu na Laze. Nakon obilnog gošćenja, gosta je “stislo”, a nigdje zahoda.

Zašao on u kukuruze da se olakša, pa je to mjesto prekrivio toaletnim papirima.

Ostao je u gostima tjedan dana, pa se vratio u Beograd.

Lažani su se odmah okupili oko te njive kukuruza, te nakon pretrage zaključili kako je taj gost stopostotno sumnjiv, jer je po kukuruzu pobacao neke neprijateljske letke.

Gospa kod tetka

Dvadeset i osmog kolovoza smo mi “ljubitelji” matematike polagali popravne ispite u našoj Ekonomskoj školi u Požegi. Taj isti dan bio je blagdan pravoslavne Gospe na Vasinim Lazama, gdje je živio moj najdraži tetak koji me je zvao “gospojice”.

Nakon položenih popravnih ispita okupila sam sve popravkaše iz razreda i “zapalili” smo mojem tetku na Laze u goste. Kuća je bila čelo putu, a sastojala se od dvije poveće prostorije, to jest kuhinje i sobe, kako je bilo kod gotovo svih u to vrijeme. U prvoj prostoriji sjedio je tetak za dugim hrastovim stolom. Nasred stola bila je bijela keramička zdjela puna rakije, u koju je bila *zaburena* mala grabilica. Vrata su bila širom otvorena.

Ušli smo unutra i svi smo se željeli rukovati s mojim tetkom. A moj tetak je, kao Nikola Tesla, izjavio jasno i glasno: “Ahaaa, ja moje ruke ne pružam nikom!”

Izvadio je iz ladice veliki nož *proščak* i pružio ga meni: “Na! Rakija vam je vođe, pečenka

vam je za vratima, kruh na polici ispod grede, vino na daskama u desnom ćošku; i više me ništa ne pitaj!”

U prednjoj sobi iza vrata stajala je malo ukošena pečenka na ražnju, s grede su se okomito spuštale dvije daske zakucane za jednu dugačku, na koju je bilo položeno pet okruglih kruhova iz krušne peći, pokrivenih bijelim lanenim stolnjakom.

U desnom uglu je na nekoliko povišenih dasaka bilo položeno *bure* vina s nabijenom pipom, a ispod pipe bio je trolitreni crveni lonac s bijelim točkicama.

Ja sam svakom odsjekla po komad kruha preko cijele širine, i dobar komad pečenke. Jeli smo s nogu i zalijevali iz onog lonca s bijelim točkicama ili *tufnicama*. I tako smo svi siti i napiti krenuli na zabavu na vrh sela, koja je obvezno trajala do devet sati na večer.

Iza toga počinjao bi “obračun”. Čupali bi se vinogradski kolci i počinjala je “makljaža”, jer se puno toga nakupilo preko godine, a “obračun” je bio uvijek na Gospu.

Jedva smo pouticali!

Kojega (Blizina Požege)

Negdje sedamdesetih godina izvezio je čovjek iz šume puna kola drva. Odjednom ga je

zaustavio čovjek u šumarskoj odori i zatražio pisanu dozvolu za sječu drva.

Budući da ovaj to nije imao, natjerao ga je da istovari sva drva pored puta i sačeka dok on dođe sa službenom osobom koja će mu naplatiti drva i kaznu. Čovjek je učinio kako mu je zapovjedbno, sjeo na drva i čekao, čekao, čekao... Ali nitko nije dolazio.

Prošao je pokraj neki drugi čovjek, pa zapitao čekaoca zašto tu sjedi. Ovaj mu je ispričao cijelu priču, a čovjek je upitao kako je izgledao taj šumar. I po opisu, a i po govornoj mani, shvatio je da je to bio Kojega, koji je nekad bio šumar ali je skrenuo. Nije se nikako dao skinuti iz šumarske odore.

Prolaznik se nasmijao pa rekao ovom: “Ma tovari ti to nazad, i vozi kući! To je bio Kojega!”

Požeški “Iero” Zorc

Požeški “Iero” bio je Zorc. Jednog vrućeg ljetnog dana prolazio je Zorc pored općinske zgrade. Najednom je zastao, pa glasno zavapio: “Dragi Bože, pošalji mi sto dinara!”

Čuo je to netko iz svojega ureda, pa onako iz šale bacio kroz prozor pedeset dinara.

Zorc ih je pokupio, pa je još glasnije uzdahnuo: “Dragi Bože, molim Te, ne šalji mi više preko općine. Oni odmah uzmu pola!”

Gradišćanski “Iero” Munja

Gradišćanski “Iero” bio je Munja. Gotovo da nije bilo čovjeka u Novoj Gradiški i šire koji nije poznavao tog Munju.

On si je uzimao razne “povlastice”. Nije propuštao nijednu utakmicu Dinama u Zagrebu. Kondukteri su ga puštali bez karte, a i u Maksimiru mu nisu zamjerali ako bi uletio unutra “onako”. Bio je poseban i na svoju ruku, ali unatoč svega vrlo promućuran. Začudo, nitko mu njegove “provale” nije zamjerao.

Jednom prigodom su po središtu Nove Gradiške mijenjali trule kanalizacijske cijevi. Cijelo gradsko središte bilo je razrovano.

Netko je iz zafrkancije upitao Munju zašto su prekopali cijeli gradić.

A Munja je ko iz topa izvalio: “Čuo sam da traže diplomu predsjednika općine!”

Odgovarajuća pjesma

Sjedio Munja u Gradskoj kavani u kojoj je svirala živa glazba. Baš u tom trenutku ušla su u kavanu četvorica dobro ugojenih gradskih glavešina i posjedala za posebno uređeni stol.

Munja je odmah ustao od svojeg stola, prišao *bendu* i naručio poznatu vojvođansku pjesmu “Četir’ konja debela”!

Kulen kao Anto (Ljupina)

Živjeli su u Ljupini did-Anta i bab-Mara. Unuk im se tek rodio i dobio je ime po didu: Anto. U *avliji* je baš bila svinjokolja. Topili su se čvarci, šunke su visjele na *čengerima*, a kobasice se *nadivale*. Nadjeli su i kulen, a on ispao povelik.

Did-Anta je podigao kulen pa viknuo babi: “O, Mara, vid’ naš kulen, vel’k ko naš Anto!”

Nekad su novorođenčad povijali do vrata, pa su doista izgledali kao štruce kruha ili, Bože mi oprost, kao kulenovi.

Vime (Ljupina)

Mrak se već spustio, a vrijeme je baš bilo cmoljavo. Na *avliji* posvuda blato. Krava — nepomužena.

Did-Anta, već prilično pod gasom, zgrabio je tronožac i *dižvu* (muzlicu), pa se uputio ravno u štalu, al’ bez fenjera. Mrkli mrak, a did siguran da može sve obaviti i u mraku.

Odjednom se iz štale začulo: “O, Mara, let’ vam’! Krava nema sisa!”

Baba je zgrabila fenjer i odšljapala u štalu.

Njihova unuka, koja je tek stigla s daleka puta, odjednom je začula viku iz štale: “Jes’ polud’jo! Kud s’ ošo u pridnje noge!”

Čika Vid (Godinjak)

Osim poljodjelstva, čika Vid se bavio i preprodajom bikova. Jedan od njegovih ortaka bio je i moj *komšija*, did-Stanka, i još nekolicina njih. Išli bi pješke preko gore Motajice u Drventu u Bosni, i tamo na *vašaru* kupovali bikove povoljnije, i potom ih u Hrvatskoj prodavali skuplje.

Jednom zgodom krenula je ta skupina preko Motajice, kad je na pola puta čika Vid stao pred cijelu skupinu — a bio je visok dva metra — i zaviknuo: “Halt!”

Svi su stali pitajući se što je sad, a Vid je glasno upitao: “Ko j’ ukro moj *šajtov* (novčanik)?!”

Mi se našli uvrijeđeni! — pričao mi je did-Stanka, pa smo svi krenuli natrag, i pronašli njegov *šajtov* u travi. Ispao mu je iz džepa.

Kad smo mu ga vratili, zaprijetli smo mu: “Zato što si nas nepravedno optužio, kad dođemo u Drventu, za kaznu trebaš svakome platiti po pivu!”

Ali kad smo došli u Drventu, Vid je nestao kao da je u zemlju propao!

Vojvodin kišobran

Iz svih okolnih sela đaci su polazili školu u Pleternici, jer je u selima bilo školovanje samo

do četvrtog razreda. Putovalo se vlakom ili biciklima, a oni što su bili bliže i pješice. Bilo nas je više od tisuću đaka. Školovanje obično pamtimo po posebnim dogodovštinama...

I tako je jednom došla inspekcija iz povijesti u A razred, zvali smo ga još i “crtaona”. Nastavnica Ružica digla je Pleterničanina Peju, pa ga upitala: “Kaži ti nama što je nosio Matija Ivanić, zvani vojvoda Janko, za vrijeme bune pučana na Hvaru?”

Peja je šutao kao zaliven, a svi su mu šaptali: “Raspelo, raspelo!”

On je malo slabije čuo, a pomalo i frfljao, pa je razumio: “Ambrelu, ambrelu!” Ali kako nije htio upotrijebiti taj staromodni izraz, ispalio je kao iz topa: “Za vrijeme bune pučana na Hvaru, Matija Ivanić je nosio kihhhobljan!”

Ptičica Golub

Opće pravilo u školi bilo je da su svi đaci morali biti na svojim mjestima kad bi nastavnik ulazio u razred. I tako se jednom prigodom prišuljao jedan učenik nastavniku iza leđa kako bi šmugnuo u klupu.

Nastavnik se okrenuo, spazio ga, pa mu rekao: “Uđi, ptičice, uđi! Je l’ se sad dolazi u školu?” Zatim ga je priupitao: “A kako se ti zoveš?”

Ovaj je drščućim glasom progovorio: “Golub.” Nastavnik je pomislio kako ga klinjo još i zafrkava, pa mu je priljepio šamar i poslao ga u klupu.

Kako učenik — što od uvrede, što od bijesa — nije nikako prestajao plakati, nastavnik je upitao đake: “Zašto ovaj toliko plače? Kako se on zapravo zove?”

A svi su đaci odgovorili uglas: “Golub, družo nastavnice!”

Uspješni Šunjo

Mnogo godina kasnije ponovilo se nešto slično. Nastava je već započela, a jedan učenik, ko od brda odvaljen, šunjao se školskim hodnikom.

Isti nastavnik uputio mu je isto pitanje: “Što se ti tu šunjaš za vrijeme nastave? Kako se zoveš?”

Odgovor je glasio: “Šunjo.”

Opet je slijedila je pljuska, a onda i potvrda njegovog imena od cijelog razreda.

Kasnije je taj Šunjo postao vrlo uspješan poslovni čovjek!

Mujo kuje konja po mjesecu

Još uvijek smo u školi u Pleternici. Bio je sat povijesti u jednom od osmih razreda, i propitivanje.

Vrlo vedra i simpatična nastavnica Ružica dignula je jednog đaka: “Reci ti nama koliko je trajala Pariška komuna?”

Ovaj je šutao ko zaliven. Ona mu je na sve načine nastojala pomoći. “Pa, samo se sjeti jedne bosanske narodne pjesme!” Mislila je pritom na onu “Sedamdeset i dva dana na mom srcu leži rana...”

Misleći da se ovaj već prisjetio, nastavnica ga je nestrpljivo požurivala da odgovori.

A ovaj je izbacio: “Mujo kuje konja po mjesecu!”

Zubobolja

Bio je sat privrednog prava blizu kraja školske godine u trećem razredu srednje škole. Profesor Pero — zvali smo ga i Dido — odlučio je propitivati nasumce. Otvorio je imenik na sredini pa prozvao: “Majnarić!”

Ja sam se ukočila od iznenađenja, jer novije gradivo nisam niti pogledala. A već sam šepala iz knjigovodstva i matematike. Ako sad dobijem treću — ode mi godina.

Ustala sam i stala se izmotavati profesoru: “Molim, družo profesore, nisam mogla naučiti jer me bolio zub!”

To sa zubom bi uvijek upalilo, jer je profesor bio posebno osjetljiv kad je u pitanju zubobolja.

Ja sam stajala ozbiljna i blijeda kao krpa, a profesor je stisnuo oči i proučavao moj izraz lica. U razredu je vladala tišina kao u grobu.

Nakon dobrih pet minuta zaključio je: “Ne laže!”

Svi moji prijatelji, koji su me znali u dušu, udarili su u gromoglasan smijeh. Profesor Dido je pola njih istjerao iz razreda i dao im *drugi red* iz vladanja, jer je to smatrao *švindlerajem*.

Tužibaba

Moja “kuma” i ja sjedile smo u zadnjoj klupi srednjeg reda. U novoj Ekonomskoj školi bio potpuno novi suvremeni namještaj. *Tajna krvavog mosta* Marije Jurić Zagorke, roman koji je izlazio kao maleni svezak u nastavcima, bio mi je na koljenima ispod klupe.

Dio naslonjača sa stolca se već rasklimao, pa se mogao izvaditi. Profesor privrednog prava crtao je po ploči mjenice, a meni je to bilo dosadno “do bola”.

Iščupala sam taj komad naslona i bubnula ga pred moju “kumu” na klupu. A ona ga je

prebacila na moju stranu. Ja na njezinu, ona na moju...

Meni je to dosadilo, pa sam je opalila tim komadom po leđima, tako da je ona glasno zaccvilila. To je primijetio Dido, pa je dreknuo: “Tko to tamo *švindla*?”

Moja kuma je ustala i objašnjavala: “Majna-rička me udarila s ovim po leđima...”

“Koja je to?” upitao je Dido. Ja sam, naravno, ustala.

Iz nekih razloga Dido mi je bio naklonjen pa je, kad je vidio da sam u pitanju ja, malo zastao pa mi dobacio: “Je l’ vidiš kakva ti je kolegica tužibaba?”

Požeški šupovci

U ulici Narodnog fronta nalazila se novo-izgrađena Ekonomska škola, a pod istim krovom i Škola učenika u privredi, skraćeno ŠUP. Bile su tu različite struke, ili *zanati* — kako smo govorili. Našu je školu polazilo sedamdeset posto djevojaka i trideset posto mladića, a u ŠUP su — uz rijetke iznimke — išli uglavnom samo mladići. Oni su imali takozvani “nulti sat”, pa kad bi djevojke dolazile na prvi sat, već su imali odmor.

Tad bi se nanizali na prozore i dovikivali nam: “Ej, curo, ’oćeš se udat za majstora? Imam

vinograd na struju, šest jutara zemlje u lončanicama, dva jutra groblja, volove na struju!” — i tako dalje, i tako dalje...

Mi bismo se tome smijale, ali bilo ih je koje su se kasnije i poudale za majstore — i ništa im nije nedostajalo.

Moj je pak imao dva fakulteta, a bojao se struje, i nije nikako uspijevaao zabiti čavao u zid, pa sam sve to morala raditi sama: i zakućavati čavle, i mijenjati bakrene žičice u osigurračima.

Maturalno putovanje

Bio je početak listopada 1967. godine i slijedilo je maturalno putovanje u Dubrovnik. Od Mostara smo putovali vlakićem “ćirom” do dubrovačke željezničke stanice. Tramvaj je bio poluotvoren i prometovao je potezom Pile—Lapad—Uvala, i obratno. Razrednik je bio naš omiljeni Dido.

Bili smo mladi i sve nas je zanimalo. Poseban dojam ostavile su na nas dubrovačke zidine. Penjali smo se u šetnju od tri i pol kilometra. Na zidinama su nam se svidjeli prorezani i znatno ukošeni otvori, i na svakome golemi gusnati top s cijevi okrenutoj prema pućini. Za krajeve otvora bili su povezani debelim lancima.

Jedan mlad i znatiželjan maturant popeo se na tu kosinu, ispod koje je prijetila doboka provalija i, držeći se za lance, pokušavao zaviriti u topovsku cijev.

Profesor se sav skamenio od straha, pa objavio svima: “Slušajte, đaci, ovaj je lud!”

Crna kava

Moja prababa Agata bila je za one prilike vrlo napredna i razborita žena. Jedino su u njezinoj kući financi i žandari bili posluženi pravom crnom kavom.

Jednom prigodom je njezinoj susjedi zamirisala kava, pa ju je i kušala. Zamolila je Agatu da joj dadne malo te kave, da je pripravi kod svoje kuće.

Agata joj je nasula šalicu sirovog zrna, misleći da susjeda zna kako treba pripremiti kavu, jer je nije ništa pitala.

Sutradan je komšinica došla sva uzrujana, pa upitala baku: “Agice, ja sam onu kavu kuvala cili dan u loncu, al’ nikako da pocrni!”

Jozin pajdaš

U našoj gostinjskoj sobi stajala je poveća Titova slika: maršal je u svečanoj uniformi sjedio na poširokoj fotelji s nogom preko noge.

Jednom prigodom došla je k nama bab-Anina šnaš-Eva Novencova. Opazila je ona tu sliku, pa će mojoj bab-Ani: “Je, snašo, je l’ ovo bač-Mikola?” Dakle, moj pokojni djed.

A moja bab-Ana, koja nije imala pojma tko je to, odgovorila je kratko: “Nije!” Pa dobro je znala kako joj je muž izgledao!

Ali Eva je uporno ispitivala: “Pa ’ko je to onda?”

A moja bab-Ana, koja je znala samo za Franju Josipa, dobacila joj je nemarno: “Ma ne znam ja; to je nekaki Jozin!”

Rakija repovača

Kad je umro moj pradjed Tomica, iz nekog razloga nije mogao doći svećenik, tako da je obred obavljao naš kum Jakob, uz pomaganje mojega djeda Nikole.

Bio je običaj da se lijes stavi u dvorište, da se u čašu ulije sveta vodica i ubaci ružmarinova grančica, te da se prije i poslije Očenaša u širokom luku prekriži lijes.

Kako je u jednakoj takvoj boci bila i sveta voda, i rakija repovača, ta su dvojica, već prilično “zagrijani”, u čašu umjesto svete vode utočili rakiju repovaču.

Kum Jakob je značajnim pokretom u širokom luku prekrižio lijes — tako da je poprskao

i veći broj prisutnih. Svi su odmah osjetili repovaču njušeći se po rukama.

Nakon vrlo dramatičnog sprovoda, koji je završio zajedno s karminama to prijepodne, otišla su se ta dvojica još malo “osvježiti” u podrumu. Kad su izišli iz podruma, bilo je podne sa suncem u najvišem dijelu neba.

Kum Jakob se podbočio na ugao naše kuće pa je rekao mojem didu: “E, kume moj, lipe li misečice!”

Moj je did u dubokom uvjerenju potvrdio tu činjenicu, i tako su se rastali znatno potreseni.

injekcija kao buva

Moja bab-Ana nikad u životu nije bila kod liječnika. Desetero djece rodila je kod kuće. Već je bila blizu osamdesete kad je dobila takozvani “crveni vjetar”: lice joj je bilo crveno i imala je visoku temperaturu. Mi smo pozvali liječnika u kućni posjet, i on joj je trebao dati injekciju.

Baka se tome vrlo burno protivila: “Bolje me ubijte, nego da dobijem tu injekciju!”

Tetka Draga i ja smo je čvrsto držale, a ona je vrištala ko da je netko kolje. Medicinska sestra joj lagano davala injekciju, a ona je vrištala te vrištala.

Ja sam joj dobacila: “Hajde, bako, prestani vrištati! Gotovo je!”

“Šta je gotovo?” smirila se baba.
“Pa dobila si injekciju!” rekla sam joj.
Ona je upitala: “Pa je l’ to ono ko kad te
buva ugrize?”
Odgovorila sam joj: “Da!”
A ona se iznenadila: “Pa nisam ja znala da
je to tako...”

Uvođenje vode u kuću

Osamdesete godine uvodili smo vodu u kuću. Kako je bakina sobica bila odmah uz kuhinju, tata je predložio da joj se postavi jedan mali umivaonik, kako se ne bi mučila s grabljenjem vode iz bunara.

Na to je moja bab-Ana, kao narodni heroj, stala na ulaz u svoju sobu s podignutim rukama i zaviknula: “Ne! Samo preko mene mrtve ćete mi to metniti u moju sobu!”

I mi smo odustali. Primicalo se ljeto. Udario *zvizdan*. Bab-Ana je sjedila na stubama ispred svoje sobice, pa će meni: “Dado, de mi zagrabi vode iz bunara.”

Ja sam joj rekla: “Neću! Da si pristala da ti uvedemo vodu, sad bi samo lijepo odvrnula slavinu i napila se do mile volje!”

Ona je zašutjela, a ja sam uhvatila bunarski kotač i izgrabila joj punu *kofu*. Nek je voda nosi!

Jozine cipele

Pozove čič-Jozo Strbečkov, tatin pajdaš, Slavka Murgića u Zagreb u goste. On i strin-Anka stanovali su na Zelenjaku iznad Kvatrića. Došao je Slavko u nekim pohabanim cipelama, pa kako su ga namjeravali voditi u kino Partizan na Kvatriću, čika Jozo mu je posudio svoje gotove nove cipele.

Film je završio — a Slavka nigdje. Kidnuo on kroz sporedni izlaz, pa ravno na glavni kolodvor i uhvatio vlak za Slavoniju.

Nakon toga je čika Jozo napisao materi pismo: neka ode k Murgiću, da vidi što je s njegovim cipelama.

Strin-Marija je pitala Slavka: “Slavko jes’ ti odnio Jozine cipele?”

A Slavko se pravdao: “Jesam, al’ ja sam njemu ostavio moje!”

Inače, taj je Slavko proveo više vremena po zatvorima, nego na slobodi.

Filipov odžak

Arambašća *avlija* je bila najpoznatija *avlija* u selu Koprivnici. Tamo su živjeli gotovo svi budući intelektualci i još mnogo budućih uspješnih poduzetnika.

Jednog dana došao je dimnjačar k bab-Mandi Filipovoj. Ona ga je upitala zašto je došao i

što hoće, a on joj je rekao da je došao očistiti *odžak*.

A baba mu je na to rekla: “Mi to nemamo!”

Strpljivi dimnjačar ju je uhvatio za ruku, izveo na pol dvorišta i pokazao joj dimnjak.

A ona se začudila: “Isuse, to j’ sigurno moj Filip sazid’o kad sam ja bila u Pleternici!”

A Filip joj je umro prije trideset godina.

Zdjela s palentom

Nekad se palenta jela iz zajedničke zdjele. Bila je zamašćena od samog vrha, uz kiseo kupus kao salatu. Kako se kod bab-Mande zet prizetio, ona i kći su uvijek bile u taboru protiv njega.

I tako je stigla zdjela s palentom na stol, ali zamašćena samo s njihove strane — a sa zetove ne.

Vidio zet što je, pa će punici: “Slušaj, stara! Da meni moja Reza nije ovako dobra kako je, ja bi’ nju u’vatio za uši i ovako joj *zašikretio* glavom!” — i okrenuo je ono zamašćeno prema sebi.

Čijanje perja

Bilo je zimsko doba, i u jednoj kući se *čijalo* perje. Našao se tu mladić Mile iz Like. Nije

poznavao gotovo nikoga. Ali svidjela mu se jedna od djevojaka, Ružica, i u tijeku *čijanja* skupio je hrabrosti da je upita gdje stanuje.

Ona je odgovorila ko iz topa: “Od ove moje *komšinice* preko puta!”

To je naravno bilo točno, ali on nije znao ni njezinu susjedu, ni gdje je to — preko puta.

Vagoniranje

Bez Arambašća *avlije* ne bi bilo ni anegdota. Kao što sam rekla, tamo su živjeli mnogi budući intelektualci, pa tako i brat mojega sva-ka, moj nastavnik.

Jednog jutra, još za mraka, došla je bab-Manda i zalupala na vrata mojeg nastavnika: “O Drago, je l’ znaš kad vozi vlak u Gradišku? Mi b’ našeg Drinka vagonirali stricu u Godnjak?”

Jamo paklena!

Već spominjani zet izgradio je “modernu” kuću, prišio *plafon*, a na gredama zbog štednje — negdje koja daska.

Jednom je išao po nešto na tavan, ali nije pazio gdje nema daske, te je tako propao ravno babama na stol.

Nastala je vriska i lupa *kašika* i vilica!

Čuo se neobičan uzvik: “Joooj, jamo paklena!”

Nenamjerna bundeva

Istovarale su se bundeve na *avliji*, a baba je stalno zvocala i prigovarala, onakva mršava i s tankim nogicama.

Zetu je to dojadilo, pa je uzeo jednu manju bundevu i njome pogodio babu u glavu. A ona je samo sjela.

On joj je nato dobacio: “Izvin’ stara, nije bilo namjerno!”

Jaje pa pile

Spomenuti zet se jako volio nadmudrivati sa studentima koji su preko ljeta dolazili kući u selo.

I tako je jednom prigodom rekao mojem svaku, medicinaru: “Slušaj, mali, kad su ti tvoji doktori tako pametni, nek’ naprave jaje, da se iz njega izleže pile i da ono pije, jede, hoda, šeta i preživa!”

Kad si je sve to predočio, moj je svak pukao od smijeha.

A kome je to nego meni!

U gornjem kraju bio je jedan čovjek koji je imao probleme s nadimanjem. Nakon obroka bi otišao iza kuće i oslobađao se viška plinova.

Kad god bi on izišao, komšinica bi se odmah sva nabrušena skrivala iza plota uz obvezni komentar: “Pldi pa pldi, a kome je to nego meni!”

Čovjek nije imao pojma, a ona je bila uvjerenjena da on to radi njoj u inat.

Netko bi rekao: “Pa kad je tebi, uzmi si!”

Mata Čačić

Mata je vrlo rano ostao bez roditelja. Od djetinjstva je hramao. Bio je vrijedan i lijepo je pjevao. Kad bi se zanio u razgovor, žmirio bi.

I tako su se jednog ljetnog dana, dok je sjedio na svojoj omiljenoj klupčici ispred kuće, okupili oko njega studenti, a jedan ga je priupitao: “Mata, zašto ti, dok s nama pričaš, zažmiriš?”

On je odgovorio: “A kog ću gledat’?”

Oni su se zgledali, pa se u glas nasmijali.

A moj je svak dodao: “Pa ima on pravo, ko da smo mi vrijedni gledanja!”

Gazda i sluga

Za vrijeme Domovinskog rata roditelji moje prijateljice izbjegli su iz Kobaša k mojim roditeljima. Otac moje prijateljice imao je običaj rano lijegati, pa je i rano ustajao. Tako je, da ubije dosadu, odlazio u *bašču* brati grah. Moj je otac još debelo spavao.

Primijetio ga je naš komšija Mata Gavrin, pa ga je zajedljivo upitao: “Vi berete; a gdje je gazda?”

A ovaj mu je smireno odvratio: “Pa ne može gazda bit’ isto što i sluga!”

Proizvodnja aviona

Učila djeca u školi o insektima ili kukcima. Tad je u selu bila učiteljica. I tako je počela propitivati učenike, da vidi što je tko zapamtio. Digla je jednu djevojčicu pa je upitala: “Što je to: leti po zraku i zuji?”

Ali mala je šutjela ko zalivena...

Učiteljica ju je hrabrila: “Hajde malena, to proizvodi tvoj tata!”

Mala je i dalje šutjela, a učiteljica joj je pokušala pomoći: “No, dušo, što proizvodi tvoj tata?”

Djevojčica je na kraju promucala: “Mm moj tata proizvodi avione!”

Crnogorski crnci

Imali smo jako strogog učitelja koji je mlatio za svaku sitnicu. Dok smo učili koji narodi žive u kojoj republici u ondašnjoj Jugoslaviji, prozvao on jednu djevojčicu da ih sve nabroji. Ona je nabrajala sve po redu: “U Sloveniji Slovenci, u Hrvatskoj Hrvati...” i tako redom. Ali kod Crne Gore je stala, i ni makac.

Učitelj je bio uporan: “A u Crnoj Gori?”

Ona je vidjela da nema kud, pa je nastavila: “... A u Crnoj Gori — crnci.”

Prisjeli su joj crnci!

Žuna

Bio je kraj školske godine. U Vatrogasnom domu u Požeškoj Koprivnici odvijala se đaćka priredba sa skečevima, pjesmama i recitacijama... Dom je bio pun posjetitelja. Učiteljica Zlata vodila je program.

Na pozornicu je izišla djevojčica, naklonila se i počela recitirati: “Kuca ptica žuna...”

Dvoranom se razlijegao gromoglasan smijeh, tako da malena nije mogla dovršiti recitaciju.

Učiteljica je bila sva u čudu. Netko joj je prišao sa strane da joj prišapne kako oca baš te male u selu zovu Žuna.

Pobijeljeni sako

Čič-Steva Tašća rođen je 1929. godine u Požeškoj Koprivnici. Priženjen je u Sulkovce. Svirao je harmoniku i bio sklon humoru poput komedijaša.

Bila sam djeveruša u svatovima kod mog baj-Joze s Poloja.

Sjedio je tamo čič-Steva s harmonikom, a sako mu je bio sav bijel od zida. Ja sam ga na to upozorila, a on je sav mrtav hladan odgovorio: “Neka, to sam ja pozajmio!”

Čič-Steva u čezi

U pola ljeta udario *zvizdan*, bilo je skoro podne. Sjedio čič-Steva pred vatrogasnim domom u Koprivnici u svojoj *čezi*, jednopregu. Konj je sagnuo glavu, a on je imao tužno lice. U sklopu doma bila je gostionica.

Došli su neki ljudi iz Slavenskog Broda i kamionom dovezli piće. Stajali su i čekali da naiđe gostioničarka.

U tom času ih je čič-Steva zapitao: “Molim vas, a koje je ovo selo?”

“Koprivnica, prijatelju,” odvratili su mu oni.

“A koliko ima sati?”

U taj je čas nailazila gostioničarka nina Kata, pa im je dobacila: “Pustite ga, on je lud!”

Ali on je iz čeze viknuo: “Luđi s’ oni od mene!”

Ljudi su se našli u nedoumici.

Na to im je nina dobacila: “Ma on je rođen u ovom selu.”

Svi su se nasmijali!

Brdarić

Bab-Anin baj-Đuro s brda hvalio se na *vašaru* u Pleternici da ima najvišu kuću u selu, i da mu krava daje više mlijeka od *akova*. Čuli su to neki ljudi, pa su zapalili ravno za njim u Koprivnicu.

Kad ono kućica u brdu, a kravica — mala bosanska buša.

Pitali su ga zašto je lagao, a on se izgovarao: “Ja nisam lagao; zar nije moja kuća najvišlje u selu, a ova moja kravica daje bar litru i pol mlijeka. A iz *akova* nećete izdojiti ni kapi!”

Balegan Fabijan

Kod mojeg tetka u Doljancu bilo je klanje svinja. Glavni mesar bio je čiča Matošća. Večera je već bila pri kraju. Čiča je, što od umora, što od obilne večere i vina — pomalo kunjao.

Odjednom je u kuću upao Fabijan, vidno veseo i razdragan. Počeo je sve prisutne po-

zdravljati i ljubiti. Svima je bilo krajnje nezgodno.

Moj svak je gurnuo čiču, a on je upitao: “Šta je, mili?”

“Ma, čiča, dajte nekako otpravite tog Fabijana!”

A on je, već navukavši mrenu na oči, upitao: “Koji, mili, je l’ ovaj balegan?” Pa je uhvatio Fabijana za rame.

Ovaj se okrenuo i upitao: “Molim, čika Mato? Izvol’te čika Mato?”

“Ma šta ti meni: ‘Molim čika Mato?’ Ja tebe motrim cijelo več (a tek ga je sad vidio). Lupaš ko *sindžir* (lanac) po driku!” (Pričaš gluposti!)

Nastavio je: “Bajo, jes’ ti jijo?”

“Jesam, čika Mato!”

“A jes’ ti pijo?”

“Jesam, čika Mato!”

“E onda na levo krug i marš niz *skaline* napolje!”

“Molim, čika Mato!” — okrenuo se Fabijan i izgubio niz *skaline* u mraku.

Jakopčevka

Jakopčevka je bila vrsna krojačica, razborita i vrlo imućna žena. Sve dok joj oni s Prnjavora nisu sve opljačkali. Imali su brak bez djece. Suprug joj je bio srcem i dušom za Treći Reich,

u takozvanoj Plavoj legiji sastavljenoj od Hrvata. Izgubio je nogu kod Staljingrada. To je bila naša prva *komšinica* (susjeda).

Supruga su joj na kraju šćepali partizani, i ona je poslije rata ostala bez igdje ičega, kao crkveni miš. I propila se.

Često su joj dolazili prosoci, a ona je samo uvukla *demižonku* i zaključala vrata. Mi smo iza kuće slušali pravu radio-dramu.

“Anko, otvori! Anko, ti pretačeš; čujem ja da ti pretačeš!”

A ona je iz *demižona* pretakala piće u svoje boce, pa mu je na kraju, uz povik “Marš!” samo gurnula prazan *demižon*, pa opet zaključala vrata. I tako se svaki put okončala “romantična” prosidba.

Bonton babe Petrovičke

Bilo je to još u vremenima kad nismo imali ni struju, niti tvrdu šljunčanu cestu ili *drum*. U proljeće i u kasnu jesen bilo je blata do koljena, a ljeti je to sve bila duboka mekana prašina. Djeca su se s užitkom igrala u njoj.

I tako se usred ljeta na putu ispred Petrovića igralo nečije dijete.

Mala baba Petrovička počela ga je dozivati: “O, Antooo!”

A dijete se javljalo: “Aaaaa!”

Baba ga je ispravljala: “Nemoj reć’, diko — Aaaaa! Kaž’, diko — Štaaa je!”

Arambašića avlija

Naša već spomenuta komšinica Jakopčevka posebno je mrzila Arambašća *avliju*. Bilo je zimsko doba. Ona se sva pod gasom spuštala s vrha sela. Snijeg je bio visok, a do svakog ulaza u kuću bila je prokopana staza. U Arambašća *avliji* — labirint.

I zašla je ona zabunom u taj labirint. Bio je mrkli mrak. Samo se bijelio snijeg i crnila spodobna što se već sat vremena vrtjela u krug i nije mogla naći izlaza iz labirinta.

Povremeno je već smorena zastala, i govorila samoj sebi: “Pa di sam? Ja l’ sam u gori, ja l’ sam u vodi?”

Konačno je naišao Ilijca s baterijom, iz druge smjene u požeškoj ljevaonici.

“Ko s’ Božji?” viknula je ona.

“Ilija, strin-Anko!” rekao je on.

“Diko, de m’ reci, a di sam ja?”

“U Arambašća *avliji*.” odvratio je Ilija.

Na to je ona poludjela i počela psovati sve po redu.

Ilija ju je uhvatio za ruku i izbavio iz labirinta Arambašća *avlije*.

Gdje je igla

Prolazila je Anka, nekad vrsna šnajderica, kraj Arambašća *avlije*, i čula kako bab-Manda pita zeta: “O, Iv’ce, a di j’ naša igla?”

Anka je ko oparena uletjela u kuću pa otvorila paljbu na bab-Mandu: “Manda, jes’ ti polud’la! Čovjeka pitat za iglu!”

A Manda je odvrtila: “O, Bože, pa šta onda?” Po njezinom je mišljenju zet morao imati uvid u sve u kući.

Dječja mudrolija

Moja nećakinja Tanja bila je često kod mojih roditelja na čuvanju. Tom prigodom je mogla imati blizu tri godine. Bab-Ana je bila nepismena, iako je uz nas troje đaka u kući imala priliku naučiti makar osnove. Ali nije imala volju.

I tako je ona uzela Bibliju pa je pružila Tanji: “Mala, hajde ti meni to pročitaj!”

A Tanja, mudrica, nije htjela priznati da još ne zna čitati, nego je staroj baki rekla: “Daj ti meni naočale, pa ću ti ja to pročitati!”

A baka, naravno, nije imala naočale, jer joj nisu niti trebale.

Grmljavina

Naša Tanjica je bila još manja, negdje oko dvije i pol godine. Vani je bjesnjelo nevirijeme i grmljavina.

Bab-Ana je počela tepati *ditetu*: “Diko, vani gimi!”

A Tanja joj je odvrtila: “Bako, ne kaže se gimi, već grmi!”

Gosti u Koprivnici na Mladince

Rano ujutro na Mladince stigao je moj tetak Nikola s Laza k nama u goste. Donio je na dar *košar* vlastite izrade, i u njemu kestenje. Mi smo još svi bili u pidžamama i motali se po kući. Tetak je sjeo na jedan stolac u kuhinji i šutio.

Nakon pola sata je uzdahnuo: “Već sam pol sata vođe, a ni’ko ništa ne nudi. Lijep’ sam ja sebi reko: ‘Niko, najed’ se ti kod svoje kuće. A u gostima pitanje oš’ šta dob’t, il ne’š.’”

Moja majka mi je sva uznemirena viknula: “Joj, Dado, de odvedi tetka u prednju, gostinjsku sobu.”

A on se bunio: “Šta će ona mene vodit, ni-sam ja slijep!”

U toj prednjoj sobi je na dva sastavljena stola već bilo postavljeno svakovrsne hrane.

Bab-Marta Gvozenova

Moji su se roditelji, kao i mnogi poslije rata, oženili vrlo mladi. Kako je moja majka bila jako lijepa, moj se otac po cijelom selu hvalio svojom lijepom nevjestom. Kad su došli do Gvozenove kuće, on je svoju ženu podignuo do prozora, a unuka Jula zovnula je bab-Martu da vidi Jozinu ljepoticu.

Baba je odbila: “Neću!”

Unuka ju je uvjerala: “Babo, to je jako lijepa žena!”

Baba je izrazila svoje mišljenje: “Je krasna, kad se išla udat’ za ’nakog!”

ispitna kuharica

Moji kumovi su imali *rabotu*. Stara kuma Katica pristavila je ručak, pa se iznenada razboljela, tako da je moja sestra Ana, još djevojčica, morala sve to dovršiti.

U blizini se našla moja tetka Manda iz Doljanca, pa je zajedljivo dobacila starom kumu: “O, Mija, pa vi imate kuvaricu! Bom’ kuvaricu treba i platit!”

A kum je hladnokrvno odgovorio: “O Bože, pa nij’ on ispitna!”

Travarica iz Dalmacije

Moja majka je donijela rakije travarice iz Dalmacije, pa je htjela zadiviti starog kuma, koji je nekim poslom došao k nama. Natočila mu je jednu čašu, a on ju je suknuo na *eks*.

Majka ga je upitala: “Kume, kaka ti je rakija?”

On je odgovorio: “A, glavno da je prošla kroz civ!”

Njemu je bilo glavno da se izdestilirala. I bilo mu je svejedno od čega je.

Nepažljiva krava

Jednog jutra došao nam je stari kum s debelo zamotanim kažiprstom u plavo-bijelu kariranu krpnu od jastučnice.

Moj ćaća ga je upitao: “Mija, kog si vruga radio s prstom?”

A kum je objašnjavao: “Iš’o ja, momče, sinoć u štalu bez fenjera, i u onom mraku men’ krava stala na nogu, a ja rrrr — prstom u valov, i *bom* — prebijem prst!”

Brzo zapažanje

Pripovidala je bab-Manda Filipova:
Idemo ja i moj Filip na Klepincu.

Ja idem s *košarćem* naprid, a on za mnom. Najednoć će on meni:

“O, Mando, pa ja nisam znao da ti imaš tak tanke noge!”

A mi smo već trideset godina živjeli u bra-ku!

Zagrebački govor

Početkom listopada davne 1969. godine došla sam u Zagreb. Osim općenitog snalaženja, morala sam svladati i zagrebačku “spiku”. To mi je kasnije puno pomoglo u razumijevanju stihova Dragutina Domjanića i Krležinih *Balada Petrice Kerempuha*, i još mnogočega u kajkavskom dijalektu. Ali “spiku” sam koristila samo u razgovoru sa starijim osobama, i uglavnom sam ostala kod mojeg književnog hrvatskog jezika.

Kad sam dolazila u selo, odmah bih se prebacila na naš izvorni *koprivljački*, dok su mnogi drugi lupali kajkavski kako bi seljanima dokazali da su oni postali Zagrepčani.

I tako sam ja jednom prigodom došla kući iz Zagreba.

Moja majka je stajala na *skalinima*, a ja sam se uhvatila za *tarabe* s jedne strane.

Moja komšinica Mima se uhvatila s druge strane, te me je pohvalila: “Joj što ti lipo pripo-

vidaš, isto ko i mi. Dojdu neki iz Zagreba, pa ji' ne moš' ništ' razumit!"

Moja majka se u sebi smješkala i mislila: "Zna ona i onako, al' neće — namjerno!"

Vrića pšenice

Bilo je to negdje u poratnim godinama. Pšenica je slabo rodila, a jesti se moralo.

Svi su svoje žito mljeli u mlinu na Orljavi, kojega je stari Ganozzi zaradio radeći u američkim rudnicima. I tako je did-Filip, rođak moje bab-Ane, krenuo s povećom vrećom pšenice u mlin. Negdje na izlasku iz sela sustigla ga je njegova žena Manda, i sva uspuhana mahala rukama i vikala.

On je zaustavio kola koja su po neravnom putu stvarala buku, i iza sebe začuo: "O Filipeeee, nemoj izgub't vriću!"

A on je upravo sjedio na njoj.

Koje si godište?

Ovo mi je pričao čič-Anta osobno:

Idem ja, seko, na *beciklu* s klanja iz Komarce i pjevam: "Jablani se povijaju..." Bio je potpuni mrak. Iz smjera Sulkovaca išao neki vrag na motoru i ravno na mene. Frknem ja u jarak kraj pruge, a on u onaj suprotni.

Pitam ja njega: "Koje si godište?" A on je samo stenjao i nije ništa htio reći. Tek sutradan sam sazn'o da je to bio jedan što su ga zvali Junac iz Komarce.

Mladi u gostima

Moj otac je volio mlade ljude, pa sam ja rado pozivala prijateljice iz razreda, a moj kolega i susjed Štef svoje prijatelje. Na kraju bismo se svi skupili kod nas, a moj bi otac sav presretan i razdragan viknuo majci: "Marija, de nabacaj curama i dečkima kruha i pečenke!"

Kao da su *ćukci*, to jest psi. To je svima bilo tako smiješno, da su to spominjali cijelu godinu.

Gusak

Moj je otac išao na posao na motoriću. Bilo je to negdje pred Uskrs, pa ga je majka zamolila da na *pijacu* kupi jednu gusku, u nakani da je do Uskrsa šopanjem još malo udeblja.

Otac je kupio gusaka, pa ga strpao u ruksak i dobro zategnuo. I tako je na motoriću i s ruksakom na leđima krenuo kući.

Pred selom je gusak uspio osloboditi glavu i počeo snažno oca udarati u potiljak. Otac se razljutio i dao gas do daske. Kad je došao blizu

kuće, nešto mu se poremetilo na motoru i nije uspio stati. Odjurio je do kraja sela i napravio tri kruga oko škole.

Motor je stao tek kad se potrošio sav benzin. On je bacio motor u jarak, zgrabio gusaka za glavu i ravno na *drvnik*, te mu sjekirom odsjekao glavu.

Majka je vikala na njega što je to učinio, a on joj se samo okrenuo; a kad ono — krv mu je curila iz potiljka, i za vratom mu je sve bilo krvavo.

Odgovarajuće motike

Moj tetak Mata bio je veliki gazda. Dvadeset jutara zemlje, konji lipicanci i sve što ide uz to.

Bilo je ljeto i mi smo bili u gostima u Vrčin Dolu. Ostali smo cijeli dan. Nema čega nije bilo!

Tu smo noć prespavali u prirodnom ugođaju na štaglju, uz snažan i opojan miris sijena. Probudili smo se rano ujutro.

Za svakog gosta već je bila pripravljena odgovarajuća motika za okopavanje kukuruza.

Školski drugovi

Ljetno Antunovo. U Vrčin Dolu bili su mnogi gosti. Čuli pleternički *fakini* i *džabalebaroši*

da moj tetak posebno cijeni svojeg starijeg sina Ivu. Dotepli su se prije njega u Vrčin Dol i predstavili se kao Ivini školski drugovi. Tetak, inače štedljiv domaćin, iznio je pred njih svu moguću hranu koja se jela na takav dan.

Došao je i baj-Ivo iz škole, a ovi svi jedu kao pomamljeni. Nekom Đukici su pileće košćice samo frcale sa strane. Ugledao je baja poznate bitange, pa je upitao oca: “Što će ovi ovdje?”

Tetak je odgovorio: “Ne znam ja, rekli su mi da su tvoji školski drugovi.”

A baja će: “Kakvi drugovi?! Tjeraj to napolje!”

Ali bilo je već prekasno, jer su se svi već debelo *nabokali*.

Vrića kukuruza

Vozile se Anica i Katica, majka i kći, obje ne baš sasvim uračunljive, s nekim čovjekom s *pijaca*. Katica je sjedila na vreći kukuruza.

Dok su prolazile, srela ih je moja majka i priupitala: “Katice, pošto je kukuruz?”

A ova je znalački odgovorila: “Bom’, kumo, vrića sto dinara!”

Ali vrića može biti od trideset, pedeset i čak stotinu kila, što se ispod njezine široke suknje ionako nije moglo vidjeti.

Šokačka soba

Za poznatim kirurgom u Požegi trčala je sredovječna žena: “Doktore, doktore, je l’ se vi mene sjećate?”

Liječnik se okrenuo i samo kratko izustio: “Ne.”

“Pa kak’ me se ne sjećate, kad sam bila u onoj vašoj šokačkoj sobi!”

Spava, dido, spava (Koprivnica)

Običaj je da dečkići za božićno jutro idu u “položaje” — čestitanje i izricanje najljepših želja. I tako se skupili dečkići iz *komšiluka*, među njima i bab-Anicin Luka, pa krenuli u čestitare.

U svakoj kući dobili su ponešto da se zaslade. Jedan im je ponudio čak i medene rakije, a djeci nije trebalo puno.

Uvidio Luka da mu se *vinta* u glavi, pa se nije usudio doći kući da ne bi dobio batina, nego je skrenuo u komšiluk strin-Ani, mojoj baki. Na nogama je imao već dobro zablacene očeve bakandže. I tako je on teturajući ušao u bakinu kuhinju i izvalio se na krevetac.

Baš u taj čas ušao je u *avliju* svećenik, da posveti kuću. Baka je na brzinu prekrila Luku nekom krparom preko glave. Iz krpare su strša-

le samo velike cipele. Svećenik je s ministrantom ušao u kuću, pa je, ugledavši velike bakandže, potiho rekao: “A, spava dido, spava!”

Moja baka Ana je samo potvrdila: “Da, spava dido!”

Ni misao ne može ući!

Rodio se mom čič-Ivici drugi sin Srećo. I odlučio on, po starom seoskom običaju, zakopati u vrtu pored kuće *burence* rakije za njegovu ženidbu.

Njegova žena Janja bila je pretjerano savjesna, pa ga je priupitala: “Jesi li ti sasma siguran da si dobro začepio i voskom zalio *burence*?”

Vidno iživciran, on joj je vrlo slikovito odgovorio: “Začepio sam ga tako dobro, da ni misao ne može ući unutra!”

Šumar Leo

Čuvao Perutan iz Sulkovaca svinje u našoj šumi zvanoj Lončari.

Sasvim slučajno naišao je tuda šumarijski službenik, tehničar Leo, pa ga je upozorio: “Znate li vi da je zabranjeno napasivati svinje u državnoj šumi?”

Perutan se nije dao, pa ga je upitao: “A tko ste vi?”

“Ja sam Leo!” odvratio je šumarijski službenik.

“Dobro! Ti levo, a ja ću desno!”

Becikli

Stajao Perutan ispred svoje kuće, i zaustavio prvog čovjeka koji je tuda prolazio biciklom.

“Izvin’te, molim vas! Je l’ bi ti znao popraviti becikli?”

“Ne bi’!” odvratio je ovaj.

A Perutan je na to uzdahnuo: “Znao sam!”

Škorpil

Ne zna se tko je bio legendarniji, Škorpil ili njegova žena, ujna Ankica iz Sulkovaca. Imali su dva sina. On je bio zidar, a ujna je držala sva četiri ugla kuće. Vozila motoric i vječito plaćala kazne, jer nije htjela polagati ispit za vožnju motora. Vozila je i traktor i s njime obavljala sve poslove.

Jednog vrućeg ljetnog dana ulazila ujna u *avliju* s nekim teretom i vidjela gdje se sinovi tuku. Nosevi su im već bili krvavi, a čaća Škorpil je navijao sad za jednog, sad za drugog — i kliberio se ko lud. Ujna se razbješnjela, rastjerala ih *kandžijom*, a starog je za kaznu zaključala u podrum te otišla u Pleternicu.

A u podrumu su na polici bili kruhovi, višjele šunke, kobasice i slanina, a bilo je i bačava s vinom i rakijom.

Kad se ona na motoricu vratila iz Pleternice, iz podruma je odzvanjala pjesma.

Antlogori

Antlogori su bili pomoćnici uz nekadašnju vršalicu pšenice. Jedne godine su moj otac i njegov pajdaš Mića bili *antlogori*. Vršilo se po svim selima oko Pleternice, pa i dalje.

Došli oni tako u Komoricu, a gazda je imao struju u kući, dok je na štaglju visio fenjer.

Završili su posao uz tešku muku, uz slabo osvjetljenje fenjera, pa su sjeli na skaline da se malo odmore. Moj je *ćaća* sav izivcirani uzeo jedan kamen pa ga pružio Mići: “Ajđ’ Mića da vidim od kol’ko puta možeš pogoditi onaj fenjer?”

Iako je imao samo jedno oko, Mića je pogodio fenjer od prve. Staklo je prsnulo, a svjetlo se ugasilo.

Kad su nakon nekog vremena došli vršiti zob, na štaglju je visjela velika električna *sijalica*.

A moj je *ćaća* prišapnuo Mići: “Vidiš, Mića, uveli smo mu struju!”

Pomamni zečevi

Spustila se noć. Poznati zavodnik ušao je krišom u jednu *avliju*. Neočekivano se na *skalinima* pojavio dugo odsutni gazda kuće, i u čudu mu doviknuo: “Iva, šta ti radiš ’vako kasno u mojoj avliji?”

Zavodnik se ispričavao: “Ma doš’o sam da vidim je l’ tvoji zečevi jedu po noći. Moji jedu ko pomamni!”

Upoznavanje u jarku

Došla dvojica Ratkovljana u jednu birtiju. I tako čašica po čašica, ostali su u njoj do kasno u noć. Na povratku kući popadali oni u jark kraj ceste, gdje su dočekali jutro.

Kad su se probudili, već je bilo svanulo. Jedan je sjeo na jednu ćupriju, a drugi na onu treću, i počeli su se promatrati.

Gledao jedan onog drugog i rekao: “Čuj, ti si meni odnekud poznat!”

A drugi je odgovorio: “Vala, i ti meni!”

“Pa koji si ti?!” upitao je onaj prvi.

Ja sam suprug te i te Mare! A ti?”

“Ja sam njezin brat!”

Sve bi to bilo dobro, da njihov razgovor ugodni netko nije prisluškiavao iza *kapije*. Su-tradan je cijelo selo brujalo o toj “novosti”.

Uporno iščekivanje

Moja je majka pomagala na njivi svoje rodbine u blizini željezničke postaje Sulkovci. U dvorištu se nalazio bunar iz kojeg su svi uzimali vodu.

Pred postajom je u malo uvučenom prostoru bila klupa, a na njoj su sjedile Anica i Katica, majka i kći. Obje su bile pomalo izvan uobičajenih običaja poimanja.

Moja majka ih je ljubazno upitala putuju li nekud.

One su odgovorile uglas: “Ne! Samo čekamo da prođe vlak. Možda u njemu bude baja iz Broda, pa ćemo mu mahati!”

Dolazak u goste u Osijek

U toj neobičnoj obitelji bila je mater Anica, otac Andrija, kći Katica, koji su bili malko izvan uobičajenih poimanja; i još jedan sin i kći, vrlo bistri, koje je uzela na skrb i školovala država. Djevojčica je bila iznimno bistra, tako da je kasnije dogurala čak do sutkinje.

Jednog dana poželjele su Katica i Anica vidjeti *seku*. Kako nisu imale novca za vlak, krenule one u Osijek pješice, što je bila udaljenost oko sto dvadeset kilometara. Bilo je ljeto. Orientacija im je bila pruga. Gdje bi ih snašla

noć, odspavale bi pokraj pruge, pa su ujutro produžile.

Konačno su ugledale Osijek i uputile se poznatoj kući kod *pijaca*. Onako prašnjave i uznajene pojavile se one nenadano pred “sekom”. A ona je baš u tom trenutku imala u kući neke ugledne goste. Kako nije bilo puno vremena za razmišljanje, ona je na brzinu zaključala sestru u *špajzu*, a majku u ljetnu kuhinju. Samo dok gosti ne odu.

Ove su se silno uvrijedile, ne zato što ih je zaključala, nego što ih nije zaključala zajedno, da mogu jedna s drugom razgovarati.

Kad su gosti otišli, ona ih je otključala pa im ponudila hranu i novac za vlak, uz napomenu da su lude.

One su odgovorile: “Ne treba nama ni tvoje jelo, ni tvoji novci, jer si nas jako uvrijedila što nas nisi skupa zaključala, da možemo divan’t! Idemo mi natrag pješice, kao što smo i došle!”

I napustile su one istog časa svoju *seku* u Osijeku.

Cijeli taj doživljaj ispričale su mojoj majci, jer su naši bili u nekom kumstvu s Kranjčevima, a Anica je bila od te familije.

Kontrola knjigovodstva

Događaj se odigrao u računovodstvu duševne bolnice u Pakracu, u kojoj je radila moja sestrična. Usred gužve oko završnog računa, u računovodstvo je upala gospođa s iskaznicom Službe društvenog knjigovodstva, SDK — u *kontrolu*. To se inače događalo bez prethodne najave. Svi su se odmah preznojili od muke.

Gospođa je sjela i tražila od njih ispravu za ispravom. Svi su se razletjeli. Naslagali su hrpu registratora i raznih dokumenata na stol pred nju. Žena je točno znala što treba tražiti za *kontrolu*.

I kad je sve bilo na vrhuncu, upala su u ured dva bolničara, zgrabili “kontrolorku” jedan ispod jedne, drugi ispod druge ruke — i odvikli je na odjel. Svima je odlaknulo!

Ta je gospođa, naime, nekad bila kontrolorka SDK, a onda je “skrenula” i našla se na liječenju u pakračkoj “ludari”.

Dječje umovanje

Za vrijeme obnove naše kuće u selu, boravila sam kod rodbine na Poloju. U susjedstvu je bilo četvero djece — dvoje većih, a dvoje manjih. Jedan od njih zvao se Marijo, a mogao je imati oko tri i pol godine. Bili smo svaki dan zajedno.

Sinula je meni neka zamisao da se s njim poigram matematike. Za zbrajanje i oduzimanje imala sam neke ljute zdrave bombone.

Kažem ja Mariju: “Evo, imaš tri bombona, i ja ti dadnem još dva; koliko onda ukupno imaš bombona?”

A on je, ne želeći priznati da ne zna, bacio pogled na bombone pa odbrusio: “Ne volim ja tak’e bombone!” — i odmah pobjegao van.

Pročitao nas

Moj sin Danijel imao je negdje oko dvije godine kad smo prvi put bili u posjetu mojoj prijateljici u Korenici, gdje je ona predavala zemljopis i stanovala u dvosobnom stanu.

I tako smo mi smjestile Danijela u jednu sobu, i počele ga zabavljati na sve moguće načine, samo da što prije zaspe.

Kad smo pomislile da smo uspjele, javio se Daco: “Znam ja zašto vi mene zabavljate; vi hoćete da ja zaspem, pa da vi odete u drugu sobu pričati, a mene da ostavite tu samog!”

Prijateljica Ruška to još i da danas spominje, iako taj “mali” već ima više od četrdeset godina.

Dobro pamćenje

Došla sam na Rokovo k mojoj “kumi” u Zagrađe u goste. Nedaleko je živjela moja teka Kata, koju nisam vidjela više od pedeset godina.

Ulazile smo u tetkino dvorište, i moja je prijateljica pitala: “Poznajete li vi ovu ženu?”

Ona me pogledala i rekla: “Ne!”

Ja sam je pitala znači joj što ime Josipa Majnarića, a ona će: “Joj, pa to je moj baj-Joza iz Koprivnice!”

“Ja sam njezova najstarija kći!” otkrila sam joj. Tetka nije mogla doći k sebi.

“Joj, ajd’ u kuću!”

I ušla sam u novu kuću, malo uvučenu u dvorište, a ona stara u koju smo sestrična i ja dolazile, sa željeznim gitrama na tri prozora, stajala je do puta prazna. Nova kuća bila je vlasništvo njezinog sina, mojeg baj-Joze.

I samo što sam ušla, upoznala se sa svima i sjela za stol, tetka je upitala: “Je l’ se ti sićaš kad ste ti i Ankica svojim dečkima kroz gitre davale moju pečenku i kolače?”

Ja sam se skoro onesvijestila. Pa to je bilo prije pedeset godina, i to oko četiri ili pola pet ujutro, nakon *fajronta*.

Mi smo ostale kod tetke spavati, a dečki su išli biciklima kući, ali kako su nakon zabave bili gladni, mi smo im između onih gitri pružile

nešto pečenke na komadu kruha i pokoji kolačić.

Prečaga

Bilo je to još kad je moj baj-Ivo išao u Pleternicu u osmoljetku. Preko zimskih praznika đaci su dobili zadatak da opišu što su radili za vrijeme “raspusta”, kako bi to poslije pročitali u školi.

Budući da je propitivanje bilo nasumce, nastavnik je prozvao mog baj-Ivu. On je počeo čitati, polako i suvislo, ali s čestim izmjenama događaja. Te bio sam, te nisam bio... Već jesam, već nisam...

I kad je pročitao kako se potepao na prečagu, svi su se počeli grohotom smijati. Bilo je to nastavniku sumnjivo, pa ga je zatražio bilježnicu. Kad ono — prazna stranica.

Bio je, naravno, primjereno kažnjen, a nadimak Prečaga ostao mu je do kraja školovanja.

Zimsko tuširanje

Ovo mi je pričao čovjek osobno.

Bio sam još mlad i bilo me je lako na svašta nagovoriti. Na zimskom Ivanju u Bzenici bilo je gostiju. Seoski šumar bio je ljut na ćaću, jer je cijeli dan gnjavio mater, i na kraju sit i napit

otišao ranije na spavanje.

“I nagovorio je on mene” — priča mi ovaj — “da se prišuljam u ćaćinu sobu i polijem ga za kaznu hladnom vodom, onako u krevetu.”

“Budući da je u sobi bio mrak, ja sam ga za vruga zovnuo, da vidim gdje je. On mi se odayvao, jer mi je prepoznao glas, a ja, kako nisam nigdje vidio vodu, zgrabim *amper* svinjskog napoja ispred vrata — i polijem ga. Stari je izletio iz kreveta, zgrabio sjekiru pa pojurio za mnom. Ja sam raspalio putem prema Sulkovcima, a cijela Bzenica izletjela je iz kuća, s lijeve i desne strane puta, jer je stari urlao ko pomaman. Jedva sam utek'o!”

Kruh Dane

Sedamdesetih godina smo moja prijateljica i ja ljetovale u Rovinju.

Po danu smo se kupale, a navečer šetale i razgledavale.

U odnosu na njezinu, moja je orijentacija u nepoznatom mjestu bila ravna ničtici. U Rovinju je sve pisalo na hrvatskom i na talijanskom jeziku.

Kružile smo mi tako po Rovinju, kad se javila ona: “Stara, tu smo već bile!”

Ja sam je upitala: “Kak' znaš?”

“Kaj ne vidiš da tu piše: KRUH — DANE!”

Ha, ha; onaj P je bio malo deblji, pa je izgledao kao D.

Jura iz Zagorja

Ležale smo nas dvije na rovinjskoj plaži i čitale *Vikend*, ilustrirani časopis poznat u cijeloj Hrvatskoj i Jugi. Prišao nam je neki “udvarač” i obratio nam se riječima: “Cure, vi ste sto posto iz Zagreba!”

Moja druga ga je priupitala: “Kak’ znaš?”
“Je, zato kaj čitate *Vikend*.”

I tako se on na brzinu predstavio da se zove Jura i da je iz Zagorja, te bla-bla-bla... I tu smo se razišli.

Uvečer se u šetnji pred nama stvorio taj Jura, sav zabezeknut i crven u licu od nelagode.

“Je cure, da sam znao da bum vas susrel, sakak bi se malo bolje *zbigecal* (dotjerao, ušminkao)!” — ispričavao se.

Kad smo se pristojno odmakle od njega, proplakale smo od smijeha!

Palenta za ručak

Zidao jedan adventist kod jedne žene u Komorici. Kako je ona čula da on uopće ne jede svinjetinu, nije znala što bi mu skuhalo za ručak.

Upitala ga je: “Majstore, je l’ vi volite jest’ palentu?”

On je odgovorio kratko: “Bolje neg’ ništ!”
Ali ona je razumjela: “Bolje neg’ išt!”

I tako je majstor Šmeral za svaki ručak dobivao palentu i mlijeko.

Podbila nadrepak

Zamolila tetka Milka mog ćaću da joj nešto popravi u kući. Kad je završio posao, razletjela se tetka po kući da ga što bolje ugosti. Najprije je otišla po ljestvama iz kuhinje na tavan. Još i danas mi nije jasno zašto su neki ljudi manja bureнца s rakijom držali na tavanu.

Moj ćaća je sjedio u kuhinji i čekao. Odjednom je po *ljestvenicama* zaklepetao nož i zabio se u zemlju. Iza njega je krenula dvostruka mesna kobasica, zakvačila se na sredini ljestava i ostala se njihati. Zatim se, kao s padobranom — dum, dum, dum — po *ljestvenicama* spuštala tetka, pa na kraju sjela u podnožje ljestava.

Moj joj je otac pružio ruku da ustane, a ona je zastenjela: “Joj, bajo, podbila sam nadrepak!”

Kulturni nužnik

Kako se moj otac razumio i u gradnje, pozvao ga je poznanik s jednih od Laza da mu pomogne pri izgradnji nove kuće. Kad su već bili pri kraju, otac mu je predložio:

“Pajdo, kad smo već napravili ’vako lijepu kuću, bilo bi dobro da ti sagradim i jedan kulturni nužnik.” Jer nitko ga u selu nije imao!

Ovaj je poskočio i uzviknuo: “A-a, na to me ne’š nagovor’t!”

“Pa zašto, pajdo?”

“A šta misliš, *potera* i tebe i mene u isto vrijeme. Jedan bi mor’o u bašču!”

Kahlica s grabilicom

Bilo je to u poslijeratnom razdoblju na Prnjavoru, malom selu u šumovitom dijelu Požeške gore, kad se još kuhalo u zemljanim posudama. Bilo je vrijeme žetve pšenice, koja je rodila obilno. Domaćini su pozvali kosce za nadnicu i *koštu* ili hranu.

Gazdarica, sredovječna žena, otišla je u Požegu kako bi kupila jedan “pristojniji” pocinčani lonac. Sve joj se činilo preskupo, ali jedan — baš pravo lijep — bio je najjeftiniji.

I kako se nije razumjela u “najnovije” lonce, kupila je ona baš taj, i u njemu skuhala

prefinog graha s komadima šunke, slanine i kobasice.

Posjedali su izgladnjeli kosci za stol, a kad ono na pola stola stajala *kahlica* s uronjenom grabilicom u dovršenom grahu.

I nitko nije grabio, iako je gazdarica na sva usta hvalila svoj fini grah!

Nerazumljiv narod

Otputovao je moj kum, otac moje krsne kume, k njoj u Njemačku u posjet. Ona je u to vrijeme živjela i radila na jednom seoskom imanju.

Kad se vratio, pitala ga je moja majka: “Kume, kako je u Njemačkoj?”

On joj je objašnjavao: “Isto kao i kod nas! Krave muču, kokoši kokodaču, guske gaču; sam’ što ne moreš svita razum’t!”

Mudri taksist

Moj omiljeni kum bio je suprug moje krsne kume. Jednom prigodom, kad su bili u Koprivnici u kući, ispisao je on na komadu papira starom kumu njihovu adresu u Njemačkoj.

Rekao mu je: “Kad budeš dolazio k nama u Njemačku, siđi s vlaka u Kölnu i odmah priđi vozaču taksija, i samo mu daj taj papir.”

Kad je došlo vrijeme posjeta, kum je postupio po njegovim uputama. Taksist ga je doveo baš pred kumina vrata!

On se nije mogao načuditi mudrosti tog taksista. Kad se vratio, ispričao je to mojima: “Ja taksistu dao onu cedulju, kad ono, lipo se šikuje, dovez’o me pravo pred vrata!”

Nestali suvozači

Putovao stari kum u Hercegovinu u posjet mlađoj kćeri, ali je zaboravio izići u Mostaru, pa se odvezao ravno u Ploče. Potpuno zbunjen, razgovarao je sâm sa sobom: da ne zna gdje je, da mora stići tamo i tamo, i tako dalje. Netko ga je čuo pa mu je objasnio da mora natrag do Mostara, pa taksijem do svoje kćeri.

On je kasnije pričao mojima: “Jedan se *dokučio* (sjetio) da moram natrag do Mostara.”

Ali nije se taj *dokučio*, nego je pouzdano znao. I tako je on došao do Mostara i uzeo taksi.

Kasnije je ispričao: “U taksi skup’ sa mnom udoše još dvojica, pa iziđoše kod neke birtije, i više se nikad nisu vratili natrag!”

Vid’ ti tetka!

Nećak, prilično “udaren”, došao je nakon dugog vremena u posjet tetki u Osijek. I odmah je s vrata pitao: “Tetko, tetko, šta radi tetak?”

A tetka je odgovorila tugaljivo: “Tetak je umro još prije dvije godine.”

Nećak je na to uskliknuo ushićeno: “O-ho, vid’ ti tetka!”

Kao da je učinio neko junačko djelo što je umro...

Pero, ti si zaost’o!

Naš razrednik Petar, kojeg smo zbog godina zvali Dido, bio je vrlo obrazovan čovjek, s dva završena fakulteta — Pravnog i Filozofskog.

Prigodom jedne od obljetnica mature požalio se jednom našem drugu: “Zamislite, gospodine, sretnem ja jednog mojeg školskog druga, s kojim se nisam dugo vidio jer je odmah nakon osnovne škole otišao u inozemstvo, i on me upita što radim, gdje živim, imam li automobil, i tako dalje... Ja mu kažem da sam profesor, da živim u kući staroj stotinu godina, koja može izdržati još toliko, i da nemam automobil.

A on će na to: ‘Pero, ti si zaost’o!’ Zamislite, gospodine, on meni kaže da sam ja zaostao! A pročitao sam više knjiga nego što ih je on u životu vidio!”

Did-Mata Gavrin

Stajala sam ispred naše kuće i držala u rukama mojega sina. Mogao je imati oko šest mjeseci. Prišao nam je *komšija* did-Mata, koji je inače volio djecu, ali kako je bio pod “gasom”, zagrmio je prema djetetu nešto glasnije. Moj se mališan uplašio i počeo plakati.

Komšija me je sav u čudu upitao: “Je l’, onaj, a šta on plače?”

Ja sam mu odgovorila: “Uplašio se vas!”

A on je, duboko dirnut, počeo blaže: “Ma, jesem ti! ‘Ajd’ ti svom did-Mati, sa’ će teb’ did-Mata dat pive, i skuvat će ti crne kave!”

Naime, to je smatrao nečim najboljim što je imao u kući.

Blatna berba

Kiša je padala cijeli dan. Moja majka i kuma Manda Bajtova brale su grožđe u Julijanovcu kod čič-Ivice Gašparovog. Bilo je blato na sve strane.

Odjednom su začule kako netko šljapa po blatu. Kuma Manda je upitala moju majku: “Ma’ko to tol’ko šljapa po tom blatu?”

Oglasio se čič-Ivica: “Ma, joj — to sam ja, siroma’!”

Ali uopće nije bio siromašan.

Poziv na kopuckanje

Jednog ranog jutra pozvao je čič-Ivica moju majku da im dođe pomoći na kopanju: “De, šogor’ce, probud’ i male sekice (nas tri sestre)! Dob’t će lipe male motik’ce, pa nek kopuckaju!”

Ipak, majka nas je pustila da spavamo.

Žager iz Bzenice

Moja majka i kuma Manda Bajtova brale su u šumi kupine. Odjednom je kuma spazila zmiju i vrisnula, a zmija je pobjegla. U tom času se odnekud uz njih stvorio Žager iz Bzenice, pa ih upitao što je bilo.

I zapodjenuli oni tako razgovor o zmijama, a kuma Manda kaže da je čula da ih neki čak “fataju”.

Na to će Žager: “Ne b’ ju ja uvatijo, da ju nisam nikad vato!”

Kao da ju je nekad “vato”.

Bosna na kraju svijeta

Moja bab-Ana i kuma Manda vodile su mnoge veleumne razgovore.

Jednom je bab-Ana rekla: “Moj baja iz Sulkovaca iš’o kupovat volove čak u Bosnu!”

Kuma Manda se pohvalila: “A moj baj-Stipa iš’o kup’t volove još dalje od Bosne, neko’ko kilometara!”

Mojoj bab-Ani se to učinilo jako daleko, pa je u čudu samo izustila: “Je l’?!”

Duboko suosjećanje

U selu je živio Jerko bez noge, koju je izgubio na odsluženju vojnog roka u Slavonskom Brodu kad je stao na nagaznu minu. Inače je bio vrlo marljiv čovjek: šišao je djecu, krpao lonce koje je vozio na svojem biciklu na tri kotača i malom prikolicom sprijeda. Tako je zarađivao za život. Njegov brat je oženio djevojku iz Lužančeve kuće, tako da su s njima bili *prijaci*.

Bilo je ljeto. Ugrijao je *zvizdan*, a Jerko je ožednio i prišao Abramovića bunaru na svoje dvije štake. S mukom je grabio vodu.

Promatrao ga je did-Mato Lužančev, pa je žalosnim tonom izustio: “E, moj prijače, moj sakatnjače, bilo b’ najbolje da te dragi Bog primi, da se ne patiš tako!”

A Jerko je bio puno mlađi od njega...

Na Novencovom bunaru

Roditelji su bili na njivi, a djeca su hodala po selu neumivena, balava i slinava. Naročito je jedan bio slinav — i ljeti i zimi. I baš je on zagrabio vodu na Novencovom bunaru, pa se onakav balav i slinav nagnuo da se napije vode iz *kove* — drvenog kabla.

Promatrao to did-Gavro Petrović, pa je dobio dječaku: “Šta piješ iz *kove*, taki neugodan!”

U gostionici “Garevica”

Ulazio je moj ćaća u gostionicu “Garevicu” u Požegi. Spazila ga je jedna malko ćaknuta rođakinja, a i prilično pod gasom. Objesila mu se oko vrata, pa ga stala ljubiti. Te lipi moj ujo! Te dragi moj ujo!

I na koncu je izbacila: “Ujo, jes’ ti još uvijek ’naki lud?”

Cijela gostionica je uprla pogled u njega. Moj je stari, naime, znao izvoditi smiješne točke, ali zato nije bio lud. A ti strani ljudi to nisu mogli znati.

Nešto će se desit'

Jednom prigodom našli su se Goja i Stipa Mogušar, oba iz Bzenice, u jednoj birtiji. Goja je dosta popio, pa je sve vrijeme pred svima gnjavio Stipu.

Sutradan je Stipa prolazio kraj Rajkove kuće, pa mu dobacio: "Rajko, nešto će se desit!" — i prošao.

Nedugo zatim vraćao se nazad, pa mu doviknuo: "Rajko, Rajko! En', gori Gojino sijeno!"

Povrat rabljene robe

Sulkovljani su godinama bacali glomazni otpad na jedno mjesto u Bzenici.

Dosadilo to seljanima, pa su se dogovorili da jedne večeri za mjesečine pakupe sve te stare štednjake, hladnjake i slično.

Dovezli su svu starudiju i rasporedili je ispred kuća — od početka do kraja Sulkovaca.

Od tada Sulkovljani nikad više nisu odvozili otpad u Bzenicu.

Bezobrazne mogu i prekrižiti

Jedina knjižara u Pleternici, u moje vrijeme, bila je kod Marića

Došli su Joza i Mata iz Koprivnice k tom Mariću da mu izrežu drva.

Kad je posao bio završen, on ih je počastio vinom.

Ali kad je trebala uslijediti isplata, izvadio je bilježnicu, upisao ih u nju i priopćio im: "Evo, ja sam vas zapisao u *tekicu*, pa kad dođete na red, onda ću vam platiti."

Oni su odmah skočili i počeli se buniti, na što im je Marić vrlo smireno rekao: "A ako budete bezobrazni, ja vas mogu i prekrižiti u toj mojoj *tekici*!"

Predah na štrudlinu

Bila je vršidba pšenice kod mojih *komšija* Ličana, preko puta. Moj ćaća i Mića bili su *antlogori*.

U vrijeme odmora sjedio je moj ćaća na jednoj hoklici na verandi, a nije vidio da je strin-Loza na drugu hoklicu stavila tepsiju s tek smotanom štrudlom, i pokrila je lanenim *peškirićem*.

Naišao je Mića, umoran kao pas, a moj je stari stavio jastučić preko onog *peškirića* i ponudio Mići da sjedne te da se odmori.

Pripovijedao mi je Mića: "Ja sjeo, kad ono samo nešto pu'ne ispod mene!"

Nastavili oni dalje raditi, kad se začula vika strin-Loze na verandi: "Vrag ga sadrl 'ko mi je sil u štrudlin!"

Nejdem, pak nejdem!

Ovo mi je ispričala moja kolegica iz Međimurja.

U jednoj je kući bila svadba. Mladenka sva u bijelom; svi se vesele, pocikuju i plešu. Njoj je sve bilo šareno i prekrasno. Svi su se veselili, a ona je bila ponajviše “udarena”.

Završio svadbeni dan kod mladenke, i sad su svatovi trebali ići s mladenkom u mladoženjinu kuću. Ali mladenka se uprla rukama i nogama o okvir vrata, i rekla prisutnima: “Nejdem, pak nejdem!”

Prišla joj je majka, pa je blago ukorila: “Je, hćerka moja, sad moraš iti, jer si pošla za muž!” Dakle, jer se udala.

A ona je zakukala: “Lak’ je vama, mamica, kaj z japom spiste, a ja s ljudskim čovekom!”

Kao da *japa* nije bio strani čovjek kad se majka udavala.

Špoljin dar

Namještaj moje sobe sastojao se od babaninog žutog *fladrovanog* kreveta, visokog hrastovog noćnog ormarića, hrastovog stolića i dva stolca od majčinog vjenčanog namještaja.

Došla je k meni u goste moja školska prijateljica Katarina Špoljarić, od milja Špolja. Ona ko visoka i mršava, naglo je sjela na rub mojeg

kreveta, i istog je časa pukla cijela stranica po svoj dužini.

Kad je to vidio moj otac, odmah je sutradan otišao u Požegu i na kredit mi kupio sav namještaj za tu moju sobu: dva kauča, dva noćna ormarića, vitrinicu, ormar i stol s dvostrukim dnom za knjige.

Nakon toga mi je često govorio kako mi je Špolja kupila namještaj, jer kad je pod njom onako mršavom mogla puknuti stranica kreveta, onda je taj krevet zbilja bio za baciti.

Jedi kao svoje!

Bili smo đaci vlakaši. Moje školske prijateljice su mi čuvale mjesto u vlaku još od Nove Kapele. Jedno jutro su me dočekale posebno dobro raspoložene i s hrpom čokolade, koju su mi nutkale i govorile da jedem kao svoje.

Još do Požege su mi priznale kako ih je, po fotografiji u mojoj sobi, prepoznao moj otac, koji je dolazio odnekud s terena, te ih častio likerima i svakoj kupio po čokoladu.

Razlomačka crta

Domaću zadaću iz matematike pisao je samo jedan dečko iz Kapele. Svi ostali smo od njega prepisivali u vlaku.

Profesor matematike je češće stavljao primjedbu na moju takvu “domaću zadaću”. Rekao bi: “Majnarić, tebi razlomkove crte nikad nisu u ravnini!”

A kako su i mogle biti, kad sam zadaću pisala u vlaku i na koljenima?

izuvanje čizme

Bilo je to još u osnovnoj školi u Pleternici. Ako bismo mi vlakaši za kišovito vremena imali mokre noge, postrojili bismo se u hodniku ispred zbornice, a ravnatelj škole bi samo tražio da izujemo jednu čizmu. Bile su to gumene čizme Borovo.

I kad bi vidio mokru čarapu, puštao bi nas da se prvim vlakom vratimo kući.

Kako nismo baš bili previše ljudi za školom, koristili bismo svaku kišovitu priliku da nas pošalju kući. U blizini škole bismo stali pod neku strehu i puštali da nam nacuri kišnice u jednu čizmu.

Pred zbornicom smo samo morali dobro paziti da izujemo baš tu čizmu.

Pokradeni kotlovi

Bzenica je bila potpuno slobodoumno selo. Svi kao jedna obitelj. Ako nešto nemaš, ima

komšija. Ako nema komšija, imaš ti. I tako redom...

Na vrh sela živio je poznati pokeraš, a blizu njega stajala je nečija poveća prazna kuća.

I jednoga dana došli su Romi kotlari i naselili se baš u tu kuću. Po cijele dane su lupali izrađujući kotlove i ostalu opremu za kolinja. Zgotovljene kotlove vezivali su konopcem, red po red oko debla podeblje bukve. I kad bi proizveli svega dovoljno, razvažali bi robu po *pijacama* i prodavali je.

Dosadilo pokerašu to lupkanje, koje mu je ometalo san nakon kasnih dolazaka iz kartana, pa je nagovorio mještane da napiju Rome i pokradu im kotlove. Sve se to događalo baš u doba svinjokolja.

Kako je cijelo selo imalo samo nekoliko kotlova koje su međusobno posuđivali jedni drugima, to im je bila baš prava prilika da se snabdiju. Rečeno — učinjeno!

I tako se jednog jutra Bzenica napunila policijskim automobilima.

Šef policije, čovjek već pred mirovinom, hvatao se za glavu, jer tijekom čitavog svojeg radnog vijeka nije doživio ovako nešto. Obično su mještani okolnih sela tužili Rome za različite nepodopštine, a ne obrnuto.

Nakon tog događaja Romi su zauvijek napustili Bzenicu.

Na zabavi u Požeškoj Koprivnici moj baj-Milan iz Bzenice je usred kola izveo svoju novu pjesmu: “Zapivala ptičica na grani: Bzeničani postali Cigani!”

Daničine anegdote iz Požeštine

Nakon zapaženih dviju knjiga aforizama, epigrama i bećaraca živahne Slavonke Danice Majnarić, došao je red na djelo memoarskih obilježja s prizvukom nostalgije, izrazito zavičajne tematike, prošarano domaćim izvornim humorom spisateljičinog rodnog kraja.

Riječ je o dojmljivim kratkim anegdotama koje je Danica doživjela, proživjela i sada oživila. U nekima je izravno sudjelovala, dok su joj dio prepričali sudionici, jer autorica se upustila u svojevrsno novinarsko istraživanje. A to joj itekako dobro ide i nekako leži samo po sebi, valjda zbog njezine otvorenosti, izravnosti i iskrenosti kojom zrači. Danica je tragala, raspitivala se o ljudima i događajima kod svojih susjeda i njihovih potomaka, zvala telefonom i kucala na mnoga vrata.

Ovom zbirkom duhovitih anegdota spisateljica je svoje susjede, poznanike i rodbinu ogoljela do kože. Predstavila ih je čitateljima na svoj način, bez imalo suzdržavanja. Tako su svi

oni postali živopisni likovi iz Požeštine, kakve ih zamišljamo ili znamo da su bili. Tko je za života upoznao barem jednog Slavonca ili Slavonku, teško će iz sjećanja izbrisati njihove karakterne crte nadaleko poznatog inata, ponosa i samoironije s kakvom se rađaju.

Kroz prizmu međusobnih odnosa spisateljica pripovijeda ležerno i “po domaće”, ne libeći se mogućih prigovora i povreda njezinih junaka i bliskih srodnika. Iznošenje joj je je pitko, ležerno, s vrlo brzim poentiranjem. Tako ona dosiže samo središte društvenih zbivanja svojega vremena, te satiričnim opisima i osobitim govorom svojega kraja naglašava dobro znane ljudske mane i posljedice djelovanja takvih osobnosti.

Ono što daje dodatnu vrijednost ovoj knjizi jest spoznaja da Danica piše iz srca i bez uviđanja. Ona ne podilazi nikome, od početka do kraja svakog svojeg djela ostaje svoja, dosljedna i prirodna — pa što bude. Zbog te je osobine omiljena u svakom društvu. Stil njezinog pisanja je ponajviše usmjeren na iznenađenje, ona piše iskreno i katkad s primjesama groteske. U nekima od likova koje nam je predočila uvijek vedra spisateljica, svi ćemo se mi lako prepoznati.

I ne trebamo bježati od toga, jer su sve to obilježja našeg zanimljivog naroda ispisana pe-

rom Danice koja i sama pripada zanimljivim ljudima koje s ponosom predstavlja.

Strukturno gledajući, Daničina zbirka se sastoji od četiri cjeline. U prvom, uvodnom dijelu spisateljica nas sažeto i u kratkim crtama upoznaje sa zemljopisnim položajem i poviješću svojega rodnog mjesta — Požeške Koprivnice. Poput učiteljice povijesti i geografije, stručnošću demografa provodi nas kroz kretanje stanovništva u tim krajevima, daje nam uvid u najpoznatija prezimena, a ne zanemaruje niti gospodarske grane, školstvo i vjeru, s kratkim osvrtom na promjene nazivlja mjesta kroz razdoblja.

U drugom, glavnom dijelu, nižu se anegdote iz Koprivnice jedna za drugom, poredane kronološki ili prema stupnju važnosti za samu spisateljicu.

Anegdote su nerijetko naslovljene po nekoj istaknutoj ili posebnoj osobi, pri čemu prednjače nadimci. Treći i četvrti dio, zbog neizbježnih susjedskih odnosa, prikazani su vrlo realistično. Zbog lakšeg razumijevanja cjeline, Danica širi krug dojmljivih crtica i na okolna mjesta (Godinjak, Pakračka Poljana, Frkljevci, Vrčin Dol...). U opisima ljudi rabi izričaj izvornog govornika njihovog rodnog mjesta, ali i ljudi doseljenih iz drugih krajeva (Gorski kotar, Lika). Zbog jezične lepršavosti gdjegdje ubaci i anegdotu koja joj je ispričana ili proživljena na

kajkavskom govoru, objašnjavajući pritom manje poznate riječi.

Podvlačeći crtu pod trećeg književnog djela radišne i osebujne Danice Majnarić, ostajemo ugodno iznenađeni šarolikošću njezinog jezika, a da ni u jednom trenutku nije prestala biti zabavna i spremna nasmijati. Sve draži i ljepote života na selu predočila nam je s pažnjom i razumijevanjem, i zato je vrijedi čitati i našem podmlatku kojega, nažalost, te čari ne dotiču u ovo suvremeno tehnološko doba.

Jer likovi poput Fabijana, Jakopčevke, Škorpila, did-Mate, Žagera, Špolje i Zorca, ili naslovi kao što su: *Uvođenje vode u kuću*, *Jož, jamo paklena!*, *Nepažljiva krava*, *Inadžija*, *Stručnjak za Deutsch*, *Kahlica*, *Izuj čizmu!* te *Tužibaba* zacijelo nas neće ostaviti ravnodušnima. Čitajte Danicu Majnarić, osjećajte se odlično!

Dražen Jergović

Kazalo

<i>Koprivnica u srcu</i>	5
<i>Anegdote iz Požeške Koprivnice i šire</i>	11
Cigara	11
Motor-bicikl	11
Pečenjaci	12
Špolja	13
Brizele	13
Operne arije (Godinjak).....	14
Lukovo (Godinjak)	14
Domaća zadaća (Pakračka Poljana).....	15
Telefon (Koprivnica)	15
Dorner (Frkljevci)	16
Jid', bajo, da te ne uvati! (Vrčin Dol).....	17
Samo tebi	17
Logika	18
Ti i tebi	18
Simo u košari	19
Krumpiri računalo	19
Mrtvozornik	20

Pečeni kopun	20
Anđa Rejina	21
Nobl pilići	22
Avion	22
Gužva na Ilici	23
Mijo ili Mujo	23
Šarafi pod stolom	24
Baš nikako?.....	24
Ležeći inatdžija.....	25
Krojač	25
Neustrašivi Kobašani	26
Četvrtani	27
Ciganinov ponos	27
Posuđena hiljadarka	28
Stakleno more	29
Razgovor ugodni	30
Požutjelo	31
Tepanje Konji	31
Narodni heroji.....	32
Purani.....	32
Rakija protiv prhuti.....	33
Sapun ili safun.....	33
Stručnjak za Deutsch	34
Keramičke pločice	34
Sućut	35
Glavice kupusa	35
Iznenadenje	36
Sumnjivi letci	36

Gospa kod tetka.....	37
Kojega (Blizina Požege).....	38
Požeški “Iero” Zorc	39
Gradišćanski “Iero” Munja	40
Odgovarajuća pjesma	40
Kulen kao Anto (Ljupina)	41
Vime (Ljupina)	41
Čika Vid (Godinjak).....	42
Vojvodin kišobran.....	42
Ptičica Golub	43
Uspješni Šunjo	44
Mujo kuje konja po mjesecu	45
Zubobolja	45
Tužibaba	46
Požeški šupovci	47
Maturalno putovanje	48
Crna kava	49
Jozin pajdaš	49
Rakija repovača	50
Injekcija kao buva	51
Uvođenje vode u kuću.....	52
Jozine cipele	53
Filipov odžak	53
Zdjela s palentom.....	54
Čijanje perja.....	54
Vagoniranje	55
Jamo paklena!	55
Nenamjerna bundeva	56

Jaje pa pile.....	56
A kome je to nego meni!.....	57
Mata Čačić.....	57
Gazda i sluga.....	58
Proizvodnja aviona.....	58
Crnogorski crnci.....	59
Žuna.....	59
Pobijeljeni sako.....	60
Čič-Steva u čezi.....	60
Brdarić.....	61
Balegan Fabijan.....	61
Jakopčevka.....	62
Bonton babe Petrovičke.....	63
Arambašića avlija.....	64
Gdje je igla.....	65
Dječja mudrolija.....	65
Grmljavina.....	66
Gosti u Koprivnici na Mladince.....	66
Bab-Marta Gvozdenuva.....	67
Ispitna kuharica.....	67
Travarica iz Dalmacije.....	68
Nepažljiva krava.....	68
Brzo zapažanje.....	68
Zagrebački govor.....	69
Vrića pšenice.....	70
Koje si godište?.....	70
Mladi u gostima.....	71
Gusak.....	71

Odgovarajuće motike.....	72
Školski drugovi.....	72
Vrića kukuruza.....	73
Šokačka soba.....	74
Spava, dido, spava (Koprivnica).....	74
Ni misao ne može ući!.....	75
Šumar Leo.....	75
Becikli.....	76
Škorpil.....	76
Antlogori.....	77
Pomamni zečevi.....	78
Upoznavanje u jarku.....	78
Uporno iščekivanje.....	79
Dolazak u goste u Osijek.....	79
Kontrola knjigovodstva.....	81
Dječje umovanje.....	81
Pročitao nas.....	82
Dobro pamćenje.....	83
Prečaga.....	84
Zimsko tuširanje.....	84
Kruh Dane.....	85
Jura iz Zagorja.....	86
Palenta za ručak.....	86
Podbila nadrepak.....	87
Kulturni nužnik.....	88
Kahlica s grabilicom.....	88
Nerazumljiv narod.....	89
Mudri taksist.....	89

Nestali suvozači.....	90
Vid' ti tetka!	91
Pero, ti si zaost'o!.....	91
Did-Mata Gavrin	92
Blatna berba.....	92
Poziv na kopuckanje	93
Žager iz Bzenice	93
Bosna na kraju svijeta	93
Duboko suosjećanje.....	94
Na Novencovom bunaru	95
U gostionici "Garevica"	95
Nešto će se desit'	96
Povrat rabljene robe	96
Bezobrazne mogu i prekrižiti.....	96
Predah na štrudlinu	97
Nejdem, pak nejdem!.....	98
Špoljin dar.....	98
Jedi kao svoje!.....	99
Razlomačka crta	99
Izuvanje čizme.....	100
Pokradeni kotlovi	100
<i>Daničine anegdote iz Požeštine</i>	<i>104</i>